

Naročnina listu: --
Celo leto . . . K 12.—
Pol leta . . . 6.—
Četrt leta . . . 3.—
Mesečno . . . 1.20
Zunaj Avstrije: ----
Celo leto . . . 15.—
Posamezne številke
-- 18 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računajo po 18 vin.
od 6 redne petivrstice: pri
večkratnih oznanilih velik
popust.
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo Maribor
Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more sporiti
vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Seidler-Czernin in Kühlmann o ukrajin- skem miru in o novi ruski vojni.

Pretekli torek sta govorila nemški in avstrijski zastopnik v Brestu-Litovskem. Kühlmann je govoril sam, Czernin pa je govoril skozi Seidlerjevo usta. Czernin se je iz Bresta vrnil v pozni triumfatorja. Njegov prihod na Dunaj je bil napovedan in pričakovano odličnih političnih osebnosti in od tisočgla-ve množice. Komaj pa je v palači zunanjega minist-stva odložil zimski kožuh, je že moral začeti bra-niti to, kar se je sklenilo, oziroma ne sklenilo v Bre-stu. Poljaki so se popolnoma spuntali proti vladi in zahtevajo, da se mirovna pogodba z Ukrajino zavo-1o holmskega okraja ne sme priznati. Socialni de-mokrati pa so ozlovoljeni zaradi tega, ker je začela Nemčija novo vojno z Rusijo, ki je sedaj v rokah so-cialnodemokratskih bolševikov. Jugoslovani in Čehi sploh niso nikdar zaupali Czernin-Kühlmannovi po-litiki. Nemci ji sicer zaupajo, pa bi vendar že radi kmalu videli in uživali sadove ukrajinskega miru, ki se na Nemškem imenuje pšenični in koruzni mir, — dočim ga je Czernin pri svojem zmagovalnem po-vratku na Dunaj imenoval krušni mir. Vsem tem, ki ali ogorčeno ugovarjajo ali nevoljno kritizirajo ali skeptično stojijo ob strani ali pa zahtevajo skorajš-njo pošiljatev ukrajinske pšenice in koruze, sta Cze-rnin-Seidler in Kühlmann dala pojasnila in ponovila obljube.

Seidlerjev govor.

V torkovi seji državne zbornice je imel ministr-ski predsednik dr. Seidler o zunanji politiki naše države napram Rusiji in Ukrajini sledeči govor:

Mir z Ukrajino.

Pri sklenjenem miru z Ukrajino ste posebno važni dve točki. Pred vsem se mora povdarjati, da tvorijo glasom člena IX mirovne pogodbe vsa dolo-

čila iste eno nerazdeljivo celoto. Kar je v pogodbi priznal eden del, je odvisno od tega, da izpolni tu-di drugi del to, kar je obljubil. Predvsem se je lju-dovlada Ukrajine zavezala, da nam bo dala na raz-polago vse svoje odvišne gospodarske pridelke. Mi pričakujemo od tega določila mirovne pogodbe, da se bodo olajšale življenjske razmere v monarhiji vsled uvoza žita in drugih živil iz Ukrajine. Ni nobenega dvoma, da so zaloge žita v Ukrajini neprimerno ve-če, kakor je množina, katero bi mogli momentano prevoziti. V smislu mirovne pogodbe je dolžnost U-krajine, da nam in našim zaveznikom da na razpo-lago svoje odvišne zaloge žita in živil. Vprašanje, ali in koliko žita bomo dobili iz Ukrajine, je torej le zgolj v rešanje nakupa in prevoza. Storjeni so že vsi tozadevni dogovori in je upati, da nam bodo do-bave došle in pomagale še v sedanjem letu. V bist-venem interesu ukrajinske ljudovlade je, da nam bo dala zahtevano množino žita, kajti v nasprotnem slu-čaju bi postali ničevi tudi tisti deli zvezne pogod-be, ki vsebujejo to, kar smo mi dovolili Ukrajini. A seveda ne smemo pri tem pozabiti, da krč meščanske vojske pretresava vso Rusijo in tudi Ukrajino in da so pod temi razmerami transportne težave izredno velike. Po zadnjih poročilih, ki so došla našemu zu-nanjemu ministru, je anarhija po vsej Rusiji vedno večja. Vlada zmeda in boj vseh proti vsem. Naš cilj pri vsem tem more biti in bo samo, da se stori vse, kar je v človeški moči, da dobimo za našo junaško prebivalstvo toliko dovoza živil, kolikor ga po pra-vici zahteva in kolikor si ga je zaslužilo vsled dol-gotrajnega pomanjkanja in stanovitnega vztrajanja. Prerokovanja, ali in v koliki meri se bo to posreči-lo, so vsled vedno večje anarhije v Rusiji nemogoča. Če se ne bo posrečilo, potem bodo postala ničevna i-ostala določila mirovne pogodbe; nam bo potem osta-la še vedno ena korist, da je namreč konec vojne z Ukrajino in tudi s petrograjsko vlado.

Gubernija Holm.

Druga važna točka mirovne pogodbe je klavzu-la glede Holma. Zastopnik ukrajinske Rade in za-stopnik e. in kr. vlade sta včeraj podpisala dopol-nilno in razlagalno izjavo k mirovni pogodbi. O ka-teri holmska gubernija ne pripada k Ukrajini, am-pak bo svoičas po zaslišanju želje prebivalcev dolo-čila njeno usodo mešana komisija po etnografičnih načelih. Tozadevna točka se glasi:

Da se zabranijo nesporazumljenja pri razlagi točke 2 člena II dne 9. februarja 1918 v Brestu Li-tovskem med Nemčijo, Avstro-Ogrsko, Bolgarijo in Turčijo na eni in med ukrajinsko ljudovlado na dru-

gi strani sklenjene mirovne pogodbe, se določa, da mešana komisija, ki je določena v 2. odstavku tega pogodbenega določila, nima vezanih rok, ko bo dolo-čevala meje, da bi morala določiti mejno črto, ki bi šla čez kraje Bilgoraj, Szeebrzsyn, Krasnostav, Pu-gaszov, Radim, Meširečje, Sarnaki; marveč ima na podlagi člena II te mirovne pogodbe pravico, da sme meje, ki izhajajo iz etnografičnih razmer in iz želj prebivalstva, določiti tudi vzhodno od črte Bilgoraj, Szeebrzsyn, Krasnostav, Pugasov, Radim, Meši-rečje, Sarnaki. Imenovana mešana komisija bo se-stavljena iz zastopnikov pogodbo sklepajočih delov in iz zastopnikov Poljakov ter da bo vsak teh delov izvolil v komisijo enako število delegatov. Pogodbo sklepajoči deli bodo sporazumno določili čas, kedaj se bo ta komisija sestala.

Kaka druga rešitev narodno prepornega holm-skega vprašanja ni bila mogoča, ne da bi se bil s-kvaril mir. Rusija je za svoja ozemlja priznala pra-vico samoodločbe narodov, ki gre do popolne odcepit-ve. Mi smo sprejeli to stališče za zasedena ozemlja in vsa pogajanja v Brestu Litovskem so se vršila na tej podlagi. Priznali smo pravico samoodločbe naro-dov na Litovskem, v Kurovski in na Poljskem in ni najti nobenega logičnega in moraličnega vzroka, ki bi naj vzel Ukrajincem pravico, katera je bila prizna-na drugim narodom Rusije. Gospodje v Poljskem klu-ou ne morejo tajiti, da je velik del holmske guberni-je močno pomešan z ukrajinskim prebivalstvom in da ima tudi ta narod pravico, da se ga sliši.

Do miru z Ukrajino samo ena pot.

Nadaljujem: Prva dolžnost e. in kr. vlade je, da doseže mir. To, kar se je ustvarilo v Brestu Li-tovskem, je mir za ljudstvo, in narodi Avstro-Ogrs-ke bi nikdar ne bili razumeli, če bi mi bili razbili ta mir, če bi bili odklonili možnost, dobiti žito, samo zaradi tega, da bi naj holmska gubernija v vsem svojem obsegu in brezpogojno prišla k Poljski. Vla-da stopa pred zbornico, stopa pred vso javnost z v-prašanjem, kako bi se bil glasil odgovor, če bi se bil naš zunanji minister vrnil in izjavil, da je mir razbil in pokvaril, ker ni hotel ukrajinskemu delu prebivalstva holmske gubernije dati pravice, da bi se ga slišalo ravnotako, kakor poljskemu delu. Tudi predsednik Združenih držav je v svoji javni izmen-javi misli z nami izpovedal stavek, „da se narodov in pokrajin ne sme potiskati iz enega državnega go-spodstva v drugo, kakor bi šlo le zgolj za reči ali za kamne v kaki igri“, da se torej ne smejo izvršiti s-premembe brez privoljenja narodov. Ukrajinci imajo enako pravico kakor drugi narodi, da smejo govoriti

LISTEK.

Naš Nehemija — kje si?

(Samo.)

I.

Kdaj boš prišel in odkod, da nas vodiš, da se-ndaš našo domovino, našo gorečo ljubljeno Jugosla-vijo? Ali te smemo skoraj pričakovati, naš junak — naš Nehemija?

Perzijanski kralj Sir je dal dovoljenje. Zasluž-njeni Izraelci so se pričeli vračati v domovino. Brž so se lotili zidanja mestnih utrd in svetišča svoje-mu Bogu. Daril je potrdil dovoljenje in je navrgel še bogatih daril.

Z veseljem in radostjo so gradili. Nad tožnimi razvalinami je vstajal novi Jeruzalem. Toda strast-nih sovražnikov ni manjkalo Izraelcem. Ovirali so jih pri delu in so jim skušali sproti podirati novo zi-dovje. Judom je predla huda in njih vodja, goreči Ezdra, je bil prav pogosto v nemali zadregi. Tožba nesrečnega naroda se je množila in je segla daleč čez meje domovine. Prišla je tudi na uho plemenite-mu Izraelcu na dvoru perzijanskega kralja.

Globoko v srce je segla bridka tožba blagemu možu. Ime mu je bilo Nehemija.

Ko sem slišal te besede, sem sedel in jekal in žaloval več dni. In postil sem se in sem molil pred nebeškim Bogom, rekoč: Gospod, mogočni, veliki in

strašni Bog, prosim te, naj poslušajo tvoja ušesa in naj se odpro tvoje oči, da slišiš molitev svojega slu-žabnika, ki jo sedaj molim noč in dan za Izraelove sinove, tvoje hlapce — — —

Meseca Nizana sem vzel vina in sem ga podal kralju. Bil sem namreč kraljevi točaj. Tu mi pravi kralj:

„Zakaj je žalostno tvoje obličje, saj te vendar ne vidim bolnega?“

„Kralj, živi na veke! Kako bi ne žaloval moj obraz, ko je porušeno mesto, kjer so pokopani moji očeti in z ognjem požgana njegova vrata?“

„Česa prosiš?“

„Če se kralju prav zdi, pošli me v Judejo, v mesto, kjer je pokopan moj oče, da je pozidam.“ Poleg kralja je sedela kraljica. Oba sta govo-rila.

„Doklej boš hodil in kdaj se vrneš?“ — — —

Tako pripoveduje Nehemija sam in njegovo z-godbo je čitati v svetem pismu stare zaveze.

Nehemija je prišel v Jeruzalem. Po noči si je ogledal razvaline in okolice. Zbiral je ljudstvo in ga je bodril.

„Siromaštvo, ki nas tare, poznate. Jeruzalem je razpadel in njegova vrata so uničena z ognjem. Pridite, zidajmo jeruzalemska vrata in ne bodimo v zasramovanje!“

„Lotimo se in zidajmo!“

Nasprotstva in sovraštva zopet ni manjkalo. — Tuji so jih sramotili in zasmejevali.

„Kaj je to, kar delate? Ali se hočete upreti — kralju?“

Pogumno in odločno je odgovarjal Nehemija.

„Nebeški Bog sam nam pomaga in mi smo nje-govi služabniki. Lotiti se hočemo in zidati. Vi pa ni-mate ne deleža in ne pravice in ne spomina v Jeru-zalemu!“

Sovražniki so vedno hujše pritiskali.

„Kaj počenjajo ti slabotni Judje? Ali jih bodo pustili drugi narodi? Ali bodo že danes dovršili? Ali bodo delali iz kupa pepela kamenje, ki je požga-no?“

„Naj zidajo? Če pride lisica, razdene njihov kameniti zid.“

Nehemija je molil in delal.

„Čuj, naš Bog, da smo zasramovani! Obrni sramoto na njihovo glavo in izroči jih zaničevanju v deželi sužnjosti!“

Sovražniki so navalili na stavitelje in mnogim je upadal pogum. Nehemija je povzdignil glas in je bodril.

„Nikar se jih ne bojte! Spomnite se velikega in strašnega Boga in bojujte se za svoje brate, za svoje sinove in za svoje hčere in za svoje žene in za svoje hiše!“

In vsi so se vrnili k zidanju, vsak k svojemu delu. In od tistega dne naprej je polovica mladih mož zidala, polovica jih je bila pripravljena za boj. Z jedno roko je bil delavec pri delu, z drugo je dr-žal meč. Tako so delali.

V dvainpetdesetih dneh je bilo mestno zidovje dodelano. Nehemija je postal kraljev namestnik v de-želi Izraelovi. Sovražniki niso odnehali. Nastavljali

zraven, ko se vrši kakšna sprememba njihove državnosti. Če bi bili postopali tako, kakor danes zahtevajo gospodje v Poljskem klubu, bi ne bili razbili samo ukrajinskega miru, raztrgali bi bili in rezne niti, ki bi bile vodile do splošnega miru, in glasovi, ki bi se bili slišali za brambo take vlade, bi bili — če bi jih sploh kaj bilo — izginili v kipečem orkanu razburjenja vseh avstrijskih narodov. Vzpričo teh prevdankov moram z vso odločnostjo odkloniti gotove insinacije, ki so se glede na to vprašanje slišale o razmerju med Avstro-Ogrsko in Nemčijo.

Avstrija se ne udeleži nove vojne zoper Rusijo.

Sedaj prihajam k Rusiji! Petrograjska vlada se z Avstro-Ogrsko, kakor se je sama izjavila, ne nahaja več v vojnem stanju in vojno sta je, kolikor sodimo po človeški pameti, ne bo zopet oživilo. Nemškimi klicem za pomoč iz Estonske in Livonske sledeč, se je Nemčija odločila, da koraka dalje v notranjost Rusije, da pred gotovim poginom obvaruje tiste nesreče Nemce-rojake, ki živijo v teh deželah. V popolnem sporazumljenju z našimi zvestimi zavezniki smo prišli do sklepa, da se ne bomo udeležili tega vojaškega podjetja. Naše glavno stremenje je in ostane slejkoprej, da priskočimo na pomoč številnim avstro-ogrskim državnim podanikom, ki se še nahajajo na ruskih tleh, ki so pa sedaj prosti, kakor je rekla ruska vlada. Danska vlada, kateri za njeno požrtvovalno pomoč ne moremo biti dovolj hvaležni, stori vse, kar je v človeških močeh. Odkar je Rusija izjavila, da je vojna končana, je že došlo do meje čez 20.000 vojnih vjetnikov. Pritok se nadaljuje. V kolikor pač pripuščajo zmedene razmere, ki vladajo v Rusiji, je unati, da se nam bo posrečilo, da bomo v doglednem času mogli pozdraviti na domačih tleh naše brate in sinove. Naš zunanji minister ima tudi namen, da, kakor hitro mogoče, zopet začne pogajanja z rusko vlado glede izmenjave vojnih vjetnikov itd. Vojni vjetniki, ki se nahajajo v Ukrajini in kojih število je precej veliko, se bodo samoumevno tako naglo, kakor bodo dopuščale tamošnje razmere, tudi spravili nazaj v našo domovino.

Prosim visoko zbornico, da vzame na znanje ta poročila.

Kühlmanova izjava.

Nemški državni tajnik za zunanje zadeve pl. Kühlmann je dne 19. februarja v glavnem odseku nemškega državnega zbora izjavil:

Nova vojna z Rusijo.

Neugodno prerokovanje o zadržanju ruske delegacije v Brestu Litovskem se je, žal, izkazalo kot resnično. Ravnanje zlasti delegata Trockeva je brez primere v zgođovini. S svojo zadnjo izjavo se je hotel rešiti iz nevzdržnega položaja. Kakšnega duha je bila prešinjena ruska delegacija, je dokazal nastop gospoda Radeka, ki je pokazal, da odločujoče uplijeva na zadržanje ruske delegacije. Radek je poprej izjavil, da o kaki prijenljivosti napram osrednjim državam ni nobenega govora.

Potek pogajanj je dokazal, da tudi Trockemu ni bilo resno za mir. V časopisu se je o tem prav temeljito razpravljalo. Po poteku sedemdnevnega rocka je v pondeljek z Rusijo zopet nastopilo vojno stanje. V notranjosti Rusije so se razmere od dne do dne poslabšale.

Bolševiška vlada se nagiba, kakor je razvidno iz njenega postopanja proti Finski, Estonski in Livonski, k nasilnim centralističnim stremljenjem. Vsak dan prihajajo k nam klici na pomoč. Mi ne moremo več verjeti prijaznemu mišljenju Rusije, in upamo, da bi se pustilo stvari v neodločenem štadiju, se je moralo izkazati kot golufivo. Mi ne moremo pripa-

so mu razne zanke in so ga strašili z orožnimi pismi.

Nehemija se ni dal zbegati. Prišel je z organizacijo naroda in je spravil vse stare običaje zopet v veljavo. Tudi zavezo z Bogom je z vso slovesnostjo zopet obnovil. Tako je ostal Nehemija 12 let kraljev namestnik v deželi Izraelovi. In je odšel za nekaj časa na kraljev dvor v Perzijo.

Med tem je začelo med ljudstvo zopet mnogo grdiš navad. Ko se je Nehemija vrnil v Judejo, je začel na novo z vso gorečnostjo reformirati. Predvsem se je zavzel za čistost službe božje in za posvečevanje praznikov. Pri tem je pa klical neprestano k Gospodu.

„Spominjaj se me, o Bog, zavoljo tega in ne izbriši mojih dobrot, ki sem jih storil za hišo svojega Boga in za njene obrede!“

Imel je pa še drugega dela dovolj. Njegova ljubezen do naroda in do domačega jezika je zasijala v prekrasni luči. — O, tako bi bilo dobro, da bi vstal v Slovencih Nehemija!

Naj prirovedu'e Nehemija sam:

„Tiste dni sem tudi videl Jude, ki so se oženili z azoškiimi, amonskimi in moabskimi ženami. — Njihovi otroci so govorili na pol po azoško in niso znali govoriti judovsko. Govorili so v jeziku obeh ljudstev vse v križem. Zaradi tega sem jih pogrjal

iti, da bi se zoper Finsko postopalo z nasilnostmi, marveč mi moramo skrbeti za mir in red v ozemjih, ki mejijo na zasedene pokrajine. Naš ponovni vstop v vojno bo v Petrogradu uplival iztreznjujoče ter bo ojačil nagnenje k miru. Še tudi danes smo pripravljene skleniti mir, ki bi odgovarjal našim interesom.

Mir z Ukrajino.

Iz naše pripravljenosti za mir je prišel mir z Ukrajino. Narodna misel je dobila v Ukrajini trdna tla in ukrajinska narodna zavest nam ponuja lepo, vzvišeno sliko. Ukrajinska državna misel bo ostala vedno učinkovit faktor v Rusiji. Ukrajina je bogata dežela z velikimi zalogami surovin in živil. Ti gospodarski vidiki so bili seveda pri sklepu miru odločilne važnosti. Za bodočnost bo dejstvo, da so osrednje velevlasti kot prve upostavile zveze z novo državo, stalne vrednosti. Kdor smatra negovanje dobrih odnosov z vzhodom za pravilno, mora sporazum z Ukrajino kot prvi korak pozdraviti z veseljem.

Pri določevanju mej novega državnega ozemlja so se pojavile težave glede holmske gubernije. Ukrajina je z vso odločnostjo uveljavljala svoje zahteve glede tega ozemlja, vsled česar je bila nevarnost, da se razbijejo pogajanja. Ni nobenega povoda, da bi se mislilo na kakšno kalitev razmerja med osrednjimi državami. Poljaki so se vsled rešitve ukrajinskega vprašanja čutili oškodovane, kar se je videlo že vnaprej, na drugi strani pa se izjalovljenje pogajanj z Ukrajino ne bi dalo zagovarjati. Avstrijski ministrski predsednik se bo danes obširno izjavil o tem vprašanju v avstrijskem državnem zboru. Tudi on bo po'asnil, da tvorijo vsa določila te pogodbe nerazdelivo celoto.

Zaloge v Ukrajini so večje, kakor jih moremo transportirati. O pošiljativah iz Ukrajine se je dosel natančno sporazum, vsled česar bomo tudi v sešnem letu uživali prednosti te pogodbe. Ministrski predsednik dr. Seidler bo danes povdaril, da gubernija Holm ne bo kar tako pripadla Ukrajini, temveč da bo mešana komisija z uočevanjem etnografičnih razmer in želja prebivalstva določila meje. Ta komisija bo sestavljena iz zastopnikov vlasti, ki so sklenile mirovno pogodbo, in iz zastopnikov Poljske.

Državni tajnik je končal z izjavo, da smatra mirovno pogodbo kot koristno in prosi državni zbor, da jo odobri.

Maksim Gorki o sedanjih gospodarjih Rusije.

Znani ruski pisatelj Maxim Gorki je bil v začetku revolucije na strani boljševikov. Toda dogodki so ga streznili in danes presoja razmere svoje nesrečne domovine vse drugače, nego bi se to moglo pričakovati na podlagi njegovih, z anarhističnimi in nihilističnimi načeli prenapolnjenih spisov. V svojem dnevniku „Novaje Žiznj“ piše Gorki:

Ni še dolgo temu, ko so me obdolževali, da sem prodal Nemcem in da sem izdal Rusijo. Sedaj me obdolžujejo, da sem se prodal kadetom in da hočem izdati stvar delavcev.

Taka očitavanja me ne žalijo. Ko bi se verovalo obtožiteljem, bi bila Rusija nastanjena samo z ljudmi, ki ne mislijo na drugo, nego prodati in izdati svojo deželo.

Rekli so najprej, da je bila naša revolucija napravljena za židovski in nemški denar, a protirevolucija, pravijo, da bi se imela dvigniti za denar kadetov in Angležev. Kje so ostali naša proslavljena samozavest, naš idealizem, naše junaške pripovedke o borilcih za svobodo in vse naše dobre lastnosti, ki so bile toliko opevane v naši literaturi? Ali je to vse laž? Ako si pa medsebojno očitamo take prosti-

in preklel. Natepel sem nekaj mož med njimi in sem jim izpulil lase in sem jih zarotil pred Bogom, naj nikar ne dajo svojih hčera njihovim sinovom in nikar ne jemljejo njihovih hčera za svoje sinove in zase — — —

Nehemija je imel ljubezen do narodovega jezika. Vedel je, da je tudi jezik ustvaril Bog. Ljubil je Boga, ljubil je tudi vse, kar prihaja od njega. Razumel je četrto božjo zapoved: Sproštuj očeta in mater . . . razumel jo je v njenem celotnem obsegu in celem pomenu.

Potujčevalci so se mu zdeli vredni graje in kazni. Celo telesna kazen se mu ni zdela neprimerna. Izpuljenje las je bilo znamenje očitnega osramočenja pred celim ljudstvom. Nehemija je ljubil svoj narod in njegovo govorico.

Naš Nehemija — kje si? Odkod boš prišel, da nam seziš domačje in ga zavaruješ pred tuici, ki silijo med nas? Kdaj se prikažeš, da nas naučiš ljubezni do naroda in do njegove govorice?

Imeli smo ga že — morda? Ne, morebiti je bil le Ezdra, goreči Ezdra, buditelj naš in početnik znanja. Omagal je, onemel pred časom. Priti ima Nehemija, njeva čakamo. Dobri Bog, pošlji nam ga, glej, va-te upamo!

Pa morebiti je že tu, naš Nehemija?

ščine, potem sedi v resnici celi narod, vsak Rus na obtožni klopi.

Zdi se mi enostavno nerazumljivo, da bi misleč delavec mogel videti v meni izdajalca delavskega razreda. Presojam delavske množice kot močni kulturni razred naše zatemnele dežele mužikov in želim iz vsega sreča razvoj ruskega delavca. Vedno sem povdarjal, da je industrija vrhovni nositelj kulture, da je razvoj industrije potreben za obrambo dežele, da tovarniški delavec ni samo fizična sila, ampak tudi duševna, da ni samo izvršitelj tuje volje, ampak da je tudi človek, ki mora oživitviti tudi svojo lastno voljo in uveljaviti tudi svoj lastni duh. Ta delavec ni odvisen tudi od elementarnih sil prirode, davor poljedelec, katerega težko delo je nevidno in ne zapuša nikakih sledi. Vse, na čemur poljedelec dela in vse, kar on prodaja, to potrebuje tudi sam. Njegovo energijo absorbira zemlja, dočim ostaje delavčevo delo na zemlji in povzroča vedno večje podiranje prirode v službo ljudstva.

V tem je globoka razlika med ciljem delavca in kmeta in jaz smatram svestnega in popolnega delavca za aristokrata demokracije. Ljubim ruskega delavca, čutim z njim krvno sorodnost in se odkrivam pred velikim delom, ki ga je on izvršil. Toda ljubim tudi Rusijo.

Narodni komisariji se mi ponosno posmehujejo. Ali to me ne moti. Da, ljubim Rusijo z vsemi njenimi skrbmi in mukami.

Mi Rusi smo narod, ki še ni deloval svobodno, ki še ni bil v stanju, da bi razvil vse svoje sposobnosti. Ako pa pomislim, da nam je revolucija darovala možnost svobode dela, potem je napolnjeno moje srce z veliko nado in radostjo tudi v teh prokletih dnehi, v katerih sta kri in alkohol na dnevnem redu.

In tu začenja smer mojega nepomirljivega stanišča proti blaznemu postopanju narodnih komisarijev!

Smatram idejo maksimalistov zelo koristno za široko, brezmejno rusko dušo. Povzročiti more velike misli, toda praktični maksimalizem anarho-komunistov iz smolenskega zavoda je za Rusijo in predvsem za stvar delavskega razreda velika nesreča. Narodni komisariji manipulirajo z ruskim narodom kakor s poskusnim materijalom. Ruski narod je za njih isto, kakor bonj za bakterijologa, ki vbrizga živini tifusove bacile, ker hoče uporabiti njegovo kri kot sredstvo proti tifusu. Tak eksperiment izvršujejo narodni komisariji z ruskim narodom, ne da bi pomislili, da mora sestradan konj pod takim poskusom poginiti. Reformatorki v smolenskem zavodu se ne brigajo za Rusijo. Hladnokrvno izdajajo Rusijo v imenu svojih sanj o svetovni revoluciji. V današnjih prilikah je za obstanec Rusije izvršenje socialne revolucije nemogočnost, ker ni mogoče, da se napravi iz 85% kmetov od danes na jutri socialiste. Pod temi blaznimi poskusi trpi pred vsem delavski razred. Kot voditelj revolucije bo pred vsem od izročen uničenju v meščanski vojni. In ko bo delavski razred poražen in cecimiran, bo potertana najboljša moč dežele.

Zato se obračam k delavstvu, ki si je svestno svojega kulturnega pomena za državo. Politično zavesten proletarec mora kritično presoditi delovanje ljudskih komisarijev in z vso pozornostjo spremljati njihovo socialno delo.

Moje mnenje je, da narodni komisariji polagajo mino za uničenje delavskega razreda in kopičijo grožnje in brezmišelné komplikacije za delavske gibanje. Nečajo več poslušati zakonov razuma in s tem pa ustvarjajo neizrečeno težje razmere za bodoče delo proletariata in za delavski razred dežele.

Meni je vse eno, kako bo moje nazore nazvala vlada fantastov in eksperimentirajev, a sodba delavskega razreda v Rusiji mi ne more vse ena. In dokler mi bo mogoče, ne bom prenehal klicati ruskemu proletariatu: Vodi se v prosveto! Upotrebljivelo te kot materijal k neljudskim eksperimentom! V očeh teh ljudi, ki se sedaj predstavljajo kot voditelji Rusije, Vi niste do sedaj nikakoli ljudje, ampak samo poizkusni kunci.

Goriški begunci v Gornji Savinjski dolini.

Vrbovec, 16. II. 1918.

Za svobodno Jugoslavijo. Dne 14. t. m. je imela „Oskrbovalnica“ tukajšnje begunske nasebine svoj letni občni zbor. Zborovanje je bilo zelo številno obiskano, saj je bil od vsake družine — vsen je čez 300 — z malimi izjemami vsaj 1 zastopnik. Med splošnim navdušenjem je bila sprejeta siedeča resolucija: „Begunska kolonija, naseljena okrog „Čevljarske Zadruga“ iz Mirna v Gornji Sav. dolini, izjavlja, da se enoglasno pridružuje majniški deklaraciji in prosi jugoslovanske poslance, naj se brez ozira na levo in desno bore, dokler ne bo vresničena. Trpljenje begunstva nas je še bolj utrdilo, da radevolje prenesemo vse, dokler ne dosežemo svojega narodnega cilja: svobodne Jugoslavije.“

Za dr. Krekov spomenik. Tukajšnji begunci so nabrali za dr. Krekov spomenik 600 K. Prej enkrat ob priliki nekega veselega godovanja so zbrali tudi večinoma samo begunci 80 K. „Čevljarska Zadruga“ je darovala v isti namen 1500 K in sicer: 500 K za spomenik in 1000 K za nameravano

kulturno ustanovo na Goriškem. Hvaležnost za ljubezen!

Smrt je zacela v novem letu precej hudo gospodariti. V tem kratkem času je umrlo že 11 oseb. V oblažbo bodi pa povedano, da imamo vedno tudi brecej roštev. Stercevic in Stajerk je med nas kot oboje razmeroma prav lepo stevalo. In še nekaj: tudi 3 poroke smo imeli v letošnjem predpustu.

Ljudje kar trumoma hodijo gledat porušene domače kraje. Ljubezen do rodne grude in pač tudi radovednost jim ne dasta miru. Vračajo se z različnimi občutki: eni so povsem potrjeni in obupani, drugi so — skoro bi rekel — veseli in korajžni ter se kar pripravljajo, da bi se vrnili. Zlasti od onih družin, ki imajo doma polja, se hočejo delazmožnejši člani že stalno preseliti, da bodo lahko obdelali zemljo. Dve ali tri družine in nekaj posameznikov je že za stalno odšlo domov. Bog jim daj srečo in blagoslo!

Zanimivost. Kot zanimivost bodi zbeleženo, da je imel dr. Verstovšek dne 5. avgusta 1917 tu v Vrbovcu sestanek zaubnikov, katerega so se v velikem številu udeležili tudi naši ljudje. To zborovanje je bilo, kolikor nam je znano, prvo, kjer se je ljudstvo javno izreklo za deklaracijo.

Jugoslovanska deklaracija.

Vsi duhovniki celjske dekanije so se z navdušenjem izjavili za jugoslovansko deklaracijo.

Sv. Bolienk v Slov. gor. Občinski odbor in posestniki občine Trnovska vas pri Sv. Bolienku v Slov. gor. so se izjavili s svojimi podpisi za jugoslovansko deklaracijo. Obsojajo nečuvenci način postopanja uradnikov in policije mesta Ptuj na političnem shodu dne 2. febr. 1918, katerega je priredil državni poslanec Brenčič v Ptuj. Izražajo mu popolno zaupanje. — Sledijo podpisi.

Občinski odbor občine Šikole (politični okraj ptujski), kakor veren tolmač narodove volje, se pridružuje deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. majnika 1917 v zahtevi po samostojni jugoslovanski državi v okviru habsburške monarhije ter izreka Jugoslovanskemu klubu zahvalo in zaupanje za njegovo dosedanje delovanje. Zajedno iskreno in hvaležno pozdravlja prizadevanja presvitlega cesarja Karla I. za dosego splošnega miru. Občinski odbor v Šikolah, dne 10. februarja 1918. — Sledijo podpisi župana in vseh občinskih odbornikov.

Občina Verhote pri Slov. Bistrici nam je poslala naslednjo izjavo: Podpisujemo 1. da želimo takojšen mir, kateri pa mora prinesiti vsem, tudi malim narodom, popolno zadoščenje in enakopravnost. 2. Strašnih posledic te grozne vojske pa se bomo rešili le tedaj, če nas ne bodo več izrabljali tuji in zato zahtevamo svobodno jugoslovansko državo pod slavim habsburškim žezlom. 3. Našim jugoslovanskim poslancem izražamo popolno zaupanje in jim kličemo: Neustrašeno naprej za pravico zatiranih! — Sledijo podpisi župana in odbornikov.

Izjavo za jugoslovansko deklaracijo je podpisala občina Radenci in odposlala Jugoslovanskemu klubu na Dunaj.

Občinski odbor v Luki pri Zidanem mostu je v redni seji v navzočnosti 14 odbornikov enolanošeno sklenil izjavo, da se pridružuje izjavi Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 za združenje Slovencev, Hrvatov in avstrijskih Srbov v svobodno državo pod habsburško vladjo. — Razven tega je v župniji Loka podpisalo izjavo, da se pridružuje majniški deklaraciji, 580 mož, žen, fantov in deklet.

Občinski odbor Sv. Tomaž pri Ormožu se je v svoji seji dne 17. febr. izrekel za jugoslovansko deklaracijo. Istotako žene in dekleta ter nekateri možje iz vseh občin župnije: Sv. Tomaž 317, Bratovečice 380, Savci 384, Lahovec 244, Trnovci 164, Zvab 150, Ključarovec 84, Senik 84, skupaj 1807 podpisov.

Za majniško deklaracijo se je izrekel krajni šolski svet okolice Slovenjgradec v svoji seji dne 13. svečana.

Iz župnije Razbor ob Savi je izjavo za zedinjenje Jugoslovancev v samostojno državo pod habsburško vladjo podpisalo 151 župljanov.

Izjavo za jugoslovansko deklaracijo je podpisalo v župniji Črnagora pri Ptuj 332 oseb: mož in mladeničev 90, žen in deklet 242 ter 14 goriških beguncev. V narodne namene se je pri tem nabralo: za Tiskovni dom 100 K, za dr. Krekov spomenik 31 K, za Ciril-Metodovo družbo 14 K, za Slovensko Stražo 12 K.

St. Janž na Vinski gori. Pri nas se je podpisalo za majniško deklaracijo 628 župljanov. Navkušanje je zelo veliko.

Državni zbor.

Seja dne 19. februarja.

Seja poslanske zbornice dne 19. februarja se je splošno pričakovala z veliko napetostjo. Dvorana je bila polna poslancev, na ministrskih klopih pa sfs manjkala ministra-Poljaka, naučni minister Cvikiński in gališki minister-rojak Tvardovski. Galerije so bile goste zasedene.

Predsednik dr. Gross je takoj po 11. uri otvoril sejo. Sporočil je, da je poslal p. o. d. m. podp. sa mirovne pogodbe v Brestu Litovskem cesarju brzojane čestitke poslanske zbornice. Poljaki so v tem času demonstrativno zapustili dvorano. Ko so odhajali, so jih Čehi in Jugoslovani navdušeno pozdravljali. Predsednik je naznanil, da je vlada proračunsko predlogo preklicala in vložila predlogo o štirimesečnem proračunskem provizoriju. Minister za finanč. o. gočaste je predložil načrt zakona, s katerim se ureajo plače in penzije profesorjev na rimsko- in grškokatoliških bogoslovnicah in na grško-orientalskem zavodu v Zadru. Prečitale so se interpelacije Jugoslovanskega kluba, Češkega Svaza in socialdemokratskega kluba o mirovnih pogajanjih z Rusijo in o mirovni pogodbi z Ukrajino.

Nato je govoril ministrski predsednik dr. vitez pl. Seidler o sklepih miru z Ukrajino in o razmerju z Rusijo. Med njegovim govorom je prišlo večkrat do burnih prizorov. Čehi in Poljaki so motili ministrskega predsednika z živahnimi meklci. Češki socialni demokrat dr. Soukup se je postavil pred mizo ministrskega predsednika in je tolkel ob mizo ter je klical: „To ni mir, ampak škandal! Mi ne maramo igrati v Rusiji vloge policistov in žandarjev!“ Seja je trajala samo dobre pol ure. Ko je Seidler končal, so mu Nemci burno ploskali, klicali svoj „Heil“ in psovali Slovence. Vitez Seidler pa jim je v znak hvaležnosti stiskal roke.

Jugoslovanski klub je v tej seji vložil 42 interpelacij; med temi se nahajajo interpelacije: radi nasilstva vojske pri rekviziciji sena v Lastniču v kozjanskem okraju, radi preganjanja nadučitelja g. Knafliča v Dobjem, radi preganjanja Slovencev v Slov. Bistrici, radi preganjanja učitelja Gaberca v Narapljah, radi neprimerne postopanja dveh častnikov proti kaplanu Schreinerju v Žalcu, radi sramotenja in narodnega zapostavljanja 36. maršbaona 27. strelskega polka v Admontu in na Jesenicah, radi surovih nasilnosti madžarskih vojakov v St. Petru v Savinjski dolini, radi preganjanja župnika Hafnerja v Ojstnici pri Sp. Dravogradu in radi slabega ravnanja podčastnikov, častnikov in vojaških zdravnikov z moštvom.

Seja dne 20. februarja.

Na dnevnem redu je prvo čitanje proračunskega provizorija. V imenu Poljskega kluba je podal načelnik baron pl. Goetz odločno izjavo, v kateri Poljaki ugovarjajo proti priklapljenju poljskih pokrajin k Ukrajini.

Očitki Poljakov Nemčiji in Avstriji.

Izjava Poljskega kluba, v kolikor se sme približati, se glasi: Po mirovni pogodbi, sklenjeni dne 9. februarja v Brestu Litovskem, se je velik del poljske zemlje obljubil ukrajinski ljudovladi. Ob enem se je na zahrbtni način in pod ničevimi izgovori zastopnikom poljskega naroda zabilil dostop k mirovnim pogajanjem v Brestu Litovskem. V boju proti carizmu in odrevenemu pravoslavju nam je ta po veliki večini poljska dežela postala najdražja pokrajina, ker je nam sveta radi trpljenja in mučeništva našega naroda; še celo zmagovita ruska nacionalistična reakcija se ni drznila, da bi novoosnovano upravno ozemlje izločila iz kraljevine Poljske. Zastopnikom osrednjih držav je bilo pridržano, da so v mirovni pogodbi v Brestu ozemlje več tisoč štirijskih kilometrov z velikimi deli poljskega prebivalstva odtrgali od Poljske in sicer še celo mnogo več, kakor bi si upala reakcionarna ruska vlada. Poljski klub želi mladi ukrajinski ljudovladi iz polnega srca veliko hodočnost in izraža upanje, da se bodo narodni spori, nastali radi mej med ukrajinsko ljudovladjo in poljsko državo, izravnali brez udeležbe tretjih v medsebojnem sporazumu. Toda iz duha nemškega militarizma in iz obnemoglega hinavstva staroavstrijske diplomacije rojena pogodba v Brestu hoče mlado ukrajinsko ljudovladjo z zločinom, skupno izvršenim na poljskem narodu, brez volje prikleniti na osrednje države in ustvariti med Poljaki in Ukrajinci stalni vir bratomornega boja. Vsled neposrednega sosedstva Nemčije z Ukrajino bi naj bila Poljska v prihodnje narodno ohromljena, državno- in trgovskopolitično udušena ter bi postala vdano orožje nemške države (zaplenba cenzure).

V četrtem letu vojske, ko je izkrvavelo že na milijone poljskih vojakov, ko so množice poljskega ljudstva v zaledju izgubile in žrtvovali svoj dom, svoj kruh in svoje otroke, naznanja prva mirovna pogodba novo vojsko, novo bežo in nove žrtve. Ta pogodba bi naj postala nov triumf nemškega militarizma in strašno zasramovanje pravice o samoodločbi poljskega naroda. Pred vsem pravnočutečim človeštvom dvigamo proti temu nameravanemu ropu poljske zemlje slovesno svoj ugovor. O deželi, ki pripada Poljski, ima samo poljska država pravico odločevati. (Zaplenjenih zopet več vrst.) V zavesti svojih nezastaranih narodnih pravic se ne bomo nikdar in nikoli odpovedali svoji deželi in svoji pravici, da se uotonomi neodvisna država, ki bo obsegala vse poljske pokrajine.

Izjava Ukrajincev.

V imenu Ukrajincev je poslanec dr. Konstantin Levickyj prečital izjavo, v kateri njegov klub po-

zdravlja pravico samoodločevanja, ki se priznava ukrajinskemu narodu. Zatrjuje, da je holmska gubernija ena na starejših zgozovinskih ukrajinskih pokrajin. (Ugovor pri Poljaki.) Z ukrajinskim mirom je za avstrijske Ukrajince odpravljena največja nevarnost, da bi se Galicija mogla združiti s Poljsko. Upliv mirovne pogodbe z Imkrajino na razvoj razmer v Galiciji bo velik. Vzhodna Galicija ne more ohraniti sedanje državnopravne oblike. Avstrijski Ukrajinci ne smejo več ostati pod poljsko vladjo.

Socialdemokratski poslanec dr. Leo Winter je zahteval, da se naj k mirovnim pogajanjem pozove tudi zastopnike avstrijskega parlamenta ter ugovarjal, zakaj je Avstro-Ogrska dovolila vstop nemških čet v Rusijo. Med govorom dr. Winterja so se pojavili v zbornici ukrajinski mirovni delegati iz Bresta Litovskega, na čelu jim mlad načelnik Sevižug. Vse dli so se v diplomatsko ložo. Ko so jih opazili češki in poljski poslanci, je nastalo v zbornici nemalo razburjenje. Češki socialdemokrat dr. Soukup je zaklical: „Kaj pa dela Severjug tukaj? Ven s tem mladim fantom! Škandal je, da se s takim mladim možem sklene mir!“ Ukrajinski poslanci so se razburjeni obrnili zoper češke socialne demokrate. N stala je velika rabuka. Dr. Winter je moral prekiniti svoj govor. Ukrajinski delegati so sprevideli, da so samo povod za razburjenje in so zapustili diplomatsko ložo. Pri odhodu so obiskali predsednika dr. Grossa. Nato je nastal v zbornici zopet mir in poslanec dr. Winter je končal svoj govor.

Poslanec Waldner je podal v imenu Zveze nemških nacionalnih strank izjavo, v kateri odobrava nemške stranke ustanovitev ukrajinske ljudovlade in obsojajo nastop Poljakov. Hvalil je v imenu Nemcev delovanje grofa Czernina.

Socialdemokrat dr. Adler je izjavil, da njegova stranka ne more glasovati za proračunski provizorij, ker noče ne politično in ne moralno prevzeti odgovornosti za vojsko. Po govoru nemškega agrarca poslance Golla je prišel do besede poljski socialni demokrat Daszynski.

Poljaki proti Nemčiji.

Govornik izjavlja, da se je z brest-litovskimi pogajanjimi ubilo zaupanje Poljakov. V bodoče bo nastala med Ukrajinci in Poljaki nova Alzaško-Lorinska, ob kateri bosta hudo krvaveli obe državi več desetletij. Namesto da bi bila Avstrija vzela Poljake in Ukrajince pod svojo zaščito in bi tako pripravila s, o razum med obema narodoma, je odstopila Avstrija vse vodstvo Nemčiji. Velikost je v nemški politiki, ker se je nemškim diplomatom posrečilo iztrgati avstrijski diplomaciji vodstvo iz rok. Govornik ne dvomi, da bo ostanek živil iz Ukrajine romal v Nemčijo. Govornik se v ostrih besedah obrača proti tozadevnemu postopanju Nemcev v Rumuniji, v Poljski in v Italiji (Viharno pritrdjevanje pri Poljaki in ostalih Slovanih, Nemei ugovarjajo.) Predsednik je poklical Daszynskega k redu z motivacijo, da ne more pripustiti, da bi se vlada ozko zvezane nemške države na tak način psovala. Govornik je še s povzdignjenim glasom opisal krivico, ki se je v Brestu Litovskem zgodila Poljakom. Končal je z glasnim klicem, ki ga je pa cenzura zasegla.

Nemški krščanski socialci Höher je izjavil, da krščanski socialci zaupajo Czerninu ter da odklanjajo gospodarstvo s pomočjo § 14. — Čeh Vacek je označil stališče Čehov, po katerem bi se naj sklenil mir le na podlagi pravice samoodločevanja narodov, ne od države do države, temveč od naroda do naroda.

Čehi zahtevajo odpust 42—50letnih.

Ob 46. uri je predsednik prekinil sejo z ozirom na potrebo pogajanj med vlado in strankami. Začele so namreč krožiti vesti o težki parlamentarni krizi. Čehi so v zadnji seji načelnikov izjavili, da zahtevajo za nekatere predloge določen rok, v katerem se morajo rešiti. Med temi se nahaja tudi češki predlog, da se ne sme odobriti cesarska naredba z dne 1. maja 1915, po kateri se je črnovojniška dolžnost razširila tudi na 42- do 50letne. Teh osem letnikov se mora takoj izpustiti iz vojaške zavezanosti. Z posvetovanjem o tem predlogu bi se naj vojnemu odseku vsled zahteve Čehov dal na razpolago rok 8 dn. O tem predlogu bi se naj glasovalo ob koncu seje. Raci tega je povabil Seidler načelnike k sebi. Razven Poljakov so se odzvali vsi. Poljaki so namre pretrgali vse zveze z vlado. Poročevalec vojnega odseka, dr. pl. Mühlwerth, je izjavil, da namerava predlagati, naj se cesarski naredbi z dne 1. majnika 1915 o razširjenju črnovojniške dolžnosti na 42- do 50letne odreče potrdilo, a se naj na mesto te naredbe predloži zakonski predlog, v katerega bi se sprejelo meritorično besedilo naredbe. Istočasno namerava Mühlwerth predlagati resolucijo, naj se 50 let stare črnovojnike odpusti iz vojaške službe. V konferenci z načelniki je Seidler izjavil, da bi odklonitev cesarske naredbe potisnila vlado v mučni položaj, ki bi vodil državno zbornico v brezno in grob. Minister za domsbranstvo pl. Czapp je izjavil, da je popolnoma nemogoče odpustiti omenjene letnike. Končno je bil sprejet posredovalni predlog, po katerem se dovoli, da vojni odsek v štirih tednih konča delo o češkem predlogu.

Ob 4 na 8. uro se je seja zbornice zopet nadaljevala. Sprejel se je češki predlog, da naj vojni od-

sek v štirih tednih izvrši svoje delo glede na cesarsko naredbo o razširjenju črnovojniške dolžnosti na 42—50letnike. Nato se je še sprejel predlog, da naj imunitetni odsek v 14 dneh izdela predlog za razširjenje imunitete poslancev.

Boljševiki pripravljeni za podpis miru.

V seji nemškega državnega zbora dne 20. februarja je državni tajnik pl. Kuhlmann prebral to-le brzojavko petrograjske bolševiške vlade:

„Svet ljudskih komisarjev je ukrenil z ozirom na dani položaj izjaviti, da podpiše mir pod pogoji, katere so stavile v Brestu Litovskem delegacije četverozveze. Svet ljudskih komisarjev izjavlja, da bode nemudoma izročen odgovor na natančnejše pogoje, katere je stavila nemška vlada.“

K temu je pl. Kuhlmann dostavil: Ta brzojavka po izkušnjah, katere smo imeli z brzojavkami — zakaj uradni značaj takih brzojavk marsikaterokrat ni bil priznan — ni nikakor za nas kakšna obvezna listina. Naznanili smo nato petrograjski vladi, da smo brzojavko sprejeli, toda prosimo, da se pošlje na naše vojne črte pismeno potrdilo o vsebini te brzojavke. Nato je petrograjska vlada odgovorila, da bo vlada ljudskih komisarjev nemudoma poslala pismeno potrdilo našim vojnim vrstam. Po izkušnjah s Trockim in njegovim kabinetom bi ne videl rad, da bi v najširši javnosti nastal na katerikoli način vtis, da bi imeli mir že v žepu. Pripomnim to zlasti radi tega, ker bi poštenim in odkritosrčnim mirovnim ciljem nemškega ljudstva, katerim se vlada pridružuje v popolni meri, rad prihranil razočaranja. Dogodki se bodo razmeroma naglo vršili. S svojimi zavezniki izmenjujemo mnenje o tem novem predloženem dejstvu. Vsled dalekosežne predelave snovi, kakor se je to izvršilo v Brestu Litovskem, se bo mogla stvar rešiti v najkrajšem času. Do bistvene premaknitve in spremembe podlage za mirovna pogajanja bržčas ne bo prišlo, kolikor je pač dosežaj mogoče pregledati. Če morem precizirati položaj, ki ga je ustvarilo to naznanilo, in sicer, kakor ga smatram po vestnem prevdanku, bi rekel: Upanje na sklep miru z ljudskimi komisariji je postalo dokaj večje vsled sklenjenega miru z Ukrajino, kakor tudi vsled našega sedajnega vojaškega pritiska in ker so se izjalovila gotova upanja, katere so brezdvomno imeli v Petrogradu. Upati se sme, da bomo sedaj prišli do cilja, toda veselju nad velikim dogodkom res sklenjenega miru z Rusijo se bomo vdali še le takrat, ko se bo posušilo črnilo na podpisani mirovni pogodbi.

Politične vesti.

Ljubljanski občinski svet za deklaracijo. Ljubljanski občinski svet je v svoji seji dne 19. februarja sklenil sledeče: Mestni občinski svet ljubljanski se v vsakem oziru pridružuje deklaraciji naših državnih poslancev z dne 30. maja 1917, ker je prepričan, da bi, ako se uresniči v deklaraciji izrečene zahteve, bilo to v veliko korist države in dinastije. Ob enem izreka občinski svet polno zaupanje vsem poslancem Jugoslovanskega kluba ter prestopa preko resolucij nemških občin, posebno celjske, mariborske, ptujske in celovške, hladnokrvno na svoj dnevni red! — Za prvi del tega predloga, ki izreka pristop k deklaraciji z dne 30. maja 1917, je glasovalo 30 občinskih svetnikov; 4 občinski svetniki (Nemci in socialni demokrat) niso glasovali. Za drugi predlog, ki izreka zaupanje Jugoslovanskemu klubu, je glasovalo 28 občinskih svetnikov, 6 občinskih svetnikov (socialni demokrat Mlinar, Nemci, Šusterčianca Kregar in Štefe) ni glasovalo. Za tretji predlog, ki izreka, da preide občinski svet preko resolucij nemških občin na dnevni red, je glasovalo zopet 30, občinskih svetnikov.

Jugoslovanski deklaraciji ne morejo do živga. V zadnji „Straži“ smo poročali, da je ptujska okrajna sodnija začela klicati na odgovor osebe, ki so pobirale podpise za jugoslovansko deklaracijo. A kakor doznajemo, pa je sedaj ustavljena že uvedena preiskava. Menda se je to zgodilo na ukaz od zgoraj. Gotova gospoda ima pač najboljše namene, da bi bila na uslugo raznim Jahnem, Ornigom, Linhartom itd., toda sila razmer je močnejša nego so oni. Dogodki gredo svojo pot, ne da bi se brigali za mnenje spodnještajerskih nemčurjev in njih oprod.

Dr. Duhač proti Jugoslaviji. Prejeli smo naslednji dopis: „Slavnemu uredništvu „Straže“ v Mariboru. Zaznameno v št. 14 „Straže“ z dne 15. svečana 1918 na tretji strani „Dr. Duhač proti Jugoslaviji“ se temeljem § 19 tisk. zak. uradno tako-le poopravi: Sporočilo je popolnoma iz trte zvito, ker državni pravdnik Dr. Ferdinand Duchatsch v Mariboru protiizjave proti jugoslovanski deklaraciji ni nikdar sestavil, vsled česar take protiizjave tudi na slovensko prestaviti dati ni mogel; ker se dalje tudi vbiranju podpisov na tako protiizjavo proti Jugoslaviji, na noben način ne udeležuje in ker mu sploh o taki protiizjavi ničesar ni znano. C. kr. državno pravdnikstvo v Mariboru, dne 20. svečana 1918. C. pr. prvi državni pravdnik: V. Verderber.“

Zandariji proti deklaraciji. Pisane dr. Verstovšek in tovariši so stavili v drž. zboru interpe-

lacijo na ministrskega predsednika, ministra notranjih zadev in domobranskega ministra radi postopanja žandarmerije na Slov. Štajerju proti jugoslovanski deklaraciji. O vsebini interpelacije še bomo poročali.

Proti Jugoslaviji mislijo iti ugovarjat nemškutarski župani in to celo k cesarju. Za K čvino pri Ptuj gre tajnik okr. glavarstva, Požun To pa radi tega ker bo vse zastoj. Pa bo res vse zastoj. Le za tisto veliko gorečnost in delo, ki ga je razvijal Poschun l. 1914 Netonički in Lichemu, bo dobil plačo. Je za to že zapisan na Dunaju.

Po Janec Brantič in tovariši so v državnem zboru interpelirali justnega ministra radi preganjanja invalida pismonoša Wobnerja v Ptuj.

Nova nemška stranka. Znani nemški politični kričar dr. Angerer v Beljaku snuje novo stranko, ki jo je krstil: „Narodno socialna zveza nemške enotnosti.“ Program te stranke bo: razdelitev vstopa v ev. boj velekapitalu in boj židovstvu. Glavna besedila programa nove stranke pa bo: Deutsch-Oesterreich! Dr. Angerer misli, da se mu posreči v novi stranki združiti vse Nemce „brez razlike na posebno osebno mnenje, brez razlike na tesnosrčne strankarske želje in brez ozira na svetovni nazor in versko prepričanje.“ To se dr. Angererju seveda ne bo posrečilo, dvečemu povzroči še nekoliko več zmede v nemškem strankarskem življenju. Toda bojimo se, da se dr. Angererju še to ne posreči in da ostane nova stranka omejena le na Beljak.

Mirovna pogodba z Ukra ino sprejeta. Glavni odsek nemškega državnega zbora je dne 21. februarja sprejel mirno pogodbo s sklenjenimi z Ukrajino.

Leta 1916 in leta 1918! „Arbeiter-Zeitung“ piše: Iz vojnega poročevalskega stana poročajo: Z odredbo armadnega vrhovnega poveljstva z dne 5. junija 1916 se razširi vojaška gubernija Lublin na okrožja Holm, Hrubiecow, Tomaszew in se s tem združi bivša holmska gubernija z ostalimi, od avstro-ogorskih čet zasedenimi deli kongresne Poljske v enotno upravno ozemlje. S to odredbo se je izpolnila srčna želja poljskega naroda, ki je občutilo to, da je odtrgala Rusija holmsko gubernijo od Poljske kakor udarec v lice. Tako so 5. junija 1916 uradno poročali!!! In danes?

Portugalska dobi novo ustavo. Portugalski ministrski svet je sklenil razpisati volitev predsednika ljudovlade. Istočasno se bodo izvolili poslanci in senatorji, ki bodo s posebnimi pooblastili opravičeni revidirati ustavo.

Tedenske novice

Jubilant V soboto, dne 23. februarja obhaja naš štajerski rojak ml. g. prost in dekan v Dornhvasi na Koroškem Matija Randl svoj 71. rojstni dan (rojen v Št. Pavlu pri Preboldu). Gorečemu delavcu v vinogradu božjem in zaslužnemu rodoljubu naše prisrčne čestitke!

Dr. Leo umrl Krakovski župan in bivši načelnik Poljskega kluba, dr. Leo je dne 21. februarja umrl. Dr. Leo je svoj čas eden izmed najuglednejših in najuplívnejših poljskih politikov in članov Poljskega kluba.

Iz finančne službe. Finančni tajnik dr. Josip Povalej v Ljubljani, ki je služboval poprej v Mariboru, je imenovan za finančnega svetnika.

Odlikovani usmiljeni sestre. Usmiljeni sestre v vojaški rezervni bolnišnici v Ptuj Terezija Pušnik in Ludovika Kotar sta odlikovani s srebrnim služnim križcem s krono na traku hrabrostne kolajne.

Za katoliško časopisje. Ogrski katoličani so ustanovili posebno delniško drurbo za ustanovitev novih katoliških časopisov in za povzdigo katoliškega časopisja vobče na Ogrskem. Vsak, kdor aupa 1 delnico, glasečo se na 26 K, postane član te družbe. Dosedaj je že bilo prodanih za 4 milijone K delnic. Na ta način upajo nabrati do 10 milijonov K za povzdigo katoliškega časopisja na Ogrskem.

„Bog je samo eden.“ „Kuryer Illustr. Codzieny“ piše: Ni bogov poljskih, nemških, francoskih, ruskih — Bog je samo eden. Eden je Bog, a ta ni v službi potentatov. Ta eden Bog ni bog nemškega militarizma. On je naznanil mir ljudem, ki so dobre volje. Ta Bog ne zapoveduje, naj krademo in si želimo to, kar ni naše, ta Bog prepoveduje krivo pričevanje. Eden je Bog in ta je pravičen.

Javno vprašanje. Pismonoši g. Stranišaku v Mariboru je nedavno na mariborski glavni pošti na zagoneten način izginila pola za jugoslovansko deklaracijo. Kljub skrbnemu iskanju ni bilo mogoče najti pole nikjer. Pola ni bila last g. Stranišaka, ampak neke gospodične. G. Stranišak si jo je pri raji izposodil, da bi se njegove sorodnice in prijateljice, ki so to želele, podpisale za Jugoslavijo. In sedaj smo izvedeli, da se nahaja dotična pola v nemški Kralikovi tiskarni. Vprašamo: Po kaki poti je prišla dotična pola v Kralikovo tiskarno? Ali je bila to poštna pot? Ali bo tisti, ki je polo prinesel v Kralikovo tiskarno, jo vrnil tisti osebi, kateri je izginila?

Veseli se, Jugoslovani, bliža se ti svoboda dan! Koprivniški fantje nam pišejo: Le vstani, borni narod moj, Do danes v prah teptan. Pepelni dan ni dan več tvoj, Tvoj je vstajenja dan. — S temi besedami je klical slavni goriški Gregorčič svoje rojake k svobodi. Tako nas vabijo tudi zdaj voditelji slovenskega naroda, da naj vstanemo k svobodi. Mislim, da ni niti enega zavednega Slovenca, ki se ne bi odzval temu vabilu. Kdo še hoče biti podlaga tužjevi peti, in kdo še hoče nositi jarem nemškega gospodstva? Mi nečemo in moramo biti svobodni, naj se nemški gospodje in ptujski „Štajere“ še tako penijo od jeze. Mi nečemo več biti sužnji tujcu, mi hočemo samostojnost. Mi nečemo, da bi nas nemški petelinčki teptali v prah. Mi smo gospodarji v svoji deželi. Fantje slovenski, kliče nas domovina k svobodi! Vstanimo torej in pokažimo, da smo še stare slovenske korenine. Živela avstrijsko-habsburška Jugoslavija!

Slovenski župani se ne dajo več voditi za nos. Kakor smo že poročali, je načelnik mariborskega okrajnega zastopa dr. Schmiderer povabil v soboto, 9. februarja, župane mariborskega okraja, od katerih je upal, da jih še ni prešinila zmagočaja jugoslovanska ideja, na „strogo zaupni“ shod v Mariboru. Res so prišli zagrizeni Nemci, nemškutarski in nekaj takih, ki bi še nadalje delali roboto Nemcem, samo da jim oni včasih pokažejo prijazno lice. Na shodu sta govorila Linhart in dr. Ambrožič. Uspeh je bil, da se je res nekaj takih, ki še niso videli Dunaja, oglasilo za romanje v cesarsko prestolnico, ko so jim obljubili zastoj vožnje in druge ugodnosti. V času od 11. do 15. februarja bi bila naj ta deputacija polovčivom ptujskega Orniga šla v samostan cesarju ugovarjati proti ustanovitvi Jugoslavije. A do danes še ni bilo iz te ptujske moke noretega kruha. Nekatere vesti pravijo, da se je „nekaj zgodilo“ in da bo polovanje nemškutarskih v Ogrski odpadlo. Med tem pa je več treznomiselnih županov že odpovedalo udeležbo tega romanja. Nemškutarski kolovodje so se enkrat poskusili svojo srečo v Mariboru. Za dan 20. t. m. so pod pretvezo „revizije živine“ povabili še enkrat župane v dvorano mariborskega okrajnega zastopa in so jih ob tej priliki nameravali s pomočjo dr. Ambrožiča še enkrat pridobiti za protislovansko izjavo. Po zgledu ptujskega Orniga je Schmiderer pozval župane, naj prinesejo občinske pečate seboj. Naši vrli župani pa so takoj spoznali, kam pes tačo moli in so prišli skoro polnoštevilo. In Schmiderer, Girstmayr in drugi nasprotni veljaki so uvideli, da ne bo nič z njihovim načrtom, so opustili nameravano proudeklaracijo ter so ostali samo pri protestu zoper revizijo živine. Naprošeni govornik, ki bi naj pobijal jugoslovanskega zmaja, se še niti ni upal pojaviti v dvorani. In še več! Slovenski župani so s svojim odločnim nastopom dosegli, da se je menda prvokrat v dvorani okrajnega zastopa razpravljalo večinoma slovensko. Prvi je zahteval slovensko debato vrli križevski župan g. Galunder. Njemu so pa sledili gg. župani: Černež, Glaser, Florjančič, Thaler in Bračko. Vodja nemškutarskih kmetov, Girstmayr, je moral govoriti slovensko. Celotno Schmiderer mu je namignil, naj le poskusi slovensko govoriti. In šlo je. Kot delegata, ki bosta želje kmetov glede revizije živine tolmčila pred samim cesarjem, bila sta izvoljena Slovenca, g. Černež iz Framar in g. Glaser iz Smolnika. Nemcev in nemškutarskih županov niso marali. Slava zavednosti naših mož! — Po zborovanju so se slovenski župani zbrali v Narodnem domu in so podpisali izjavo za jugoslovansko deklaracijo.

Koroški Slovenci junaki. „Miru“ se poroča iz Skofič: Tukajšnja spoštovana Mutarjeva družina je dala cesarju v tej vojni šest sinov. Šesti je bil potrjen pri zadnjem naboru in se že uri v sukanju bridke sabljice. Zanimivo je, da je bila njih mati — umrla je žal že v prvem letu te vojne — nečakinja ljubljanskega škofa Jegliča, v katerem slavi ves slovenski narod svojega Strohmayerja, Jegliča, ki tako junaško izvršuje veliki Krekov testame: Jugoslavijo. Izmed naših župljanov-vojakov so tudi štirje naredniki in več drugih šarž, kar priča, da so Skofičani bistre in svetle glavice, bistre kakor valovčki njih jezera, svetle kakor žarki božjega solnčeca, ki tako bogato osiplja njih prijazno vas. Kaj naredi vse samoslovensko uradovanje! Dobro bi bilo in velečastno za vso občino, da bi pristojne oblasti sporočile te vrstice tudi kabinetni pisarni Njegovega Velikanstva, da bi dobil naš Mutar, oče šesterih junakov, Najvišje darilo, kakor jih dobijo tudi drugi očetje v takih slučajih.

Četrtič odlikovan, tokrat s srebrno svetinjo I. razreda, je bil kadetaspirant Vlainir Skrbinšek. Odlikovanec služi pri domačem strelskem pešpolku št. 26 in je bil že prej odlikovan s srebrno svetinjo II. razreda, bronasto hrabrostno svetinjo in s Karlovim četnim križcem.

Oprostitev vojaške službe. Iz poslanskih krogov se nam poroča: Vsled velikega števila dopisov, ki jih prejema poslanci glede oprostitev, bi bilo opozoriti javnost na sledeče: Domobransko ministrstvo je razveljavilo vse oprostitev rojstnih letnikov 1899 do všteti 1894. Za te letnike se principijelno ne dovoli več novih oprostitev. Le v izjemnih slučajih je to mogoče, ako je dotični edini sin, edina delavna moč pri gospodarstvu, ki se je nikakor ne da nadomestiti. Za dovolitev oprostitev je pristojno domobransko ministrstvo. Prošnje se morajo vlagati potom pristojne politične oblasti (okrajno glavarstvo o-

ziroma v avtonomnih mestih mestni magistrat). Posiljati prošnje naravnost na ministrstvo ali kakim posameznim osebam ni umestno, ker jih ministrstvo potem vrača ali zavrne in se tako rešitev zavleče ali pa slabo izpade. Velike težave so s prošnjami za oprostitev takih, ki služijo v fronti. Mnogokrat reši domobransko ministrstvo prošnjo ugodno, izvršitev oprostitev pa zadene na ovire, ker dotičnika ali vrhovno armadno poveljstvo (ki mora še le dovoliti odpust iz fronte), ali pa njegov poveljnik kot neobhodno potrebnega, kakor se glasi, ne spusti iz fronte. Ako se prosi za pospešitev kake prošnje radi oprostitev pri domobranskem ministrstvu, je potreba vedno navesti rojstni letnik reklamiranega, kraj in občino ter okrajno glavarstvo, kamor je pristojen, njegov natančni vojaški naslov, šarža, dan in po možnosti številka, pod katero je šla dotična prošnja iz okrajnega glavarstva na domobransko ministrstvo in po možnosti njegovo klasifikacijo (A, B, C). Take urgence lahko napravijo tudi politične oblasti, ne le samo poslanci. Seveda tudi take urgence nimajo tvoj zaželjenega uspeha, ker jih dobaja vsak dan tako ogromno število na domobransko ministrstvo, a pomagajo pa vendar nekaj. Radi vojaških dopustov je dotične prošnje najbolje nasloviti naravnost na poveljstva. Poslanci na lastno roko ne morejo prositi, ampak naj prosijo vojak pri raportu ali pa njegovi svoji. Uspešne bodo prošnje najprej, ako so potrjene in priporočene od politične oblasti (občine ali glavarstva) in orožniškega poveljstva. Osebna posredovanja poslancev pri ministrih radi oprostitev so sploh skoro nemogoča, zlasti še ob dnevih sej, ko morajo poslanci izvršiti svojo dolžnost v zbornici in v odsekih.

Slovenski invalidi, pozor! Piše se nam: V Ljubljani se je ustanovil odbor za slovenske invalide. Zeleti je le, da se mu slični odbori pridružijo v vseh slovenskih pokrajinah. Slični odbor se je že tudi ustanovil v Pragi. Tudi mi slovenski invalidi na Slov. Štajerskem želimo in zelo željno pričakujemo, da bi se tudi za nas sestavil slični odbor. Kako se nam invalidom godi v tej strašni druginji z invalidno podporo, oziroma penzijo, za katero si še miteka za zahtevke ne moremo kupiti, si lahko dragi bralci sami predstavljate. Mi invalidi smo bili tisti, ki smo žrtvovali svoje zdrave ude, ko smo branili našo domovino. Trpljenje, ki smo ga prestali vsled zadobljenih ran ali bolezni, je nepopisno. Kljub temu pa še nismo prestali vse. Trpeti moramo še naprej. Mučijo nas bolečine, mučijo nas bolezni. Po vrh pa še pride nezadostna in slaba hrana. Kako se naj preživijo danes invalidi, ki dobiva državno podporo mesečno 6 ali 12 K ter ima preživeti sebe, ženo in mogoče še kopico otrok? Sam potrebuje boljše hrane, da bi mogel okrevati, a je vsled bolezni za delo še nesposoben, premoženja pa tudi nima. Res je, da še debi žena in otroci vzdrževalnino. A pomisliti je pa treba, se li more danes ena oseba preživeti za 1.60 K na dan? Ne, nikakor ne! Ljubljanski odbor se je obrnil do tamošnjega deželnega šolskega sveta, naj so otroci po šolah opozorijo, da ne bodo ubogih pohablencev zaničevali in žalili, marveč jim radi velikih žrtv, prinesenih domovini, skazovali primerno spoštovanje. Kaj pa odrasli? Ti se naj poučijo po časopisih in po oblastih, da nas siromake spoštujejo in ako nam nečje pomagati, nas vsaj naj ne prezirajo. Saj si vendar nismo mi sami krivi, da smo pohabljeni ali bolniki. Dovolj žalostno pa je, da se še med nami nahajajo taki ljudje, taki gospodje, da nas invalide zaničujejo in nas celo nočejo še preganjati. Mi smo se borili za celo našo ljubo Avstrijo in nismo krivi, da se je ena ali druga naših družin zatekla za časa vojske v eden ali drugi kraj, zlasti k svojim sorodnikom, da se lažje preživijo in se zaradi tega eden ali drugi izmed nas invalidov nahaja sedaj v drugem kraju, kakor je bil pred vojno. Pa mi invalidi mislimo, da je dolžnost države, da nas in naše družine preživijo, naj si stanujemo v tem ali onem kraju, zlasti v svoji deželi. Navedel bi vam lahko slučaj, da je župan rekel invalidu, oziroma njegovi ženi, ko je zahtevala karte za moko, da „naj se robere, kamor sliši“. Drug slučaj pa je, da je invalid ležal v bolnici na smrtni postelji, doma pa njegova družina ni dobila kart za moko in so se ji pri županstvu brez vsakega povoda zadržale. Torej ali si smo invalidi to zaslužili? Invalidi zahtevamo da se posebni odbor, ki bi za nas posređoval v eni in drugi državi za nas invalide Slovenskega Štajerskega ustanovi pri zadevi pri oblastih in službah. — Invalid iz Gornje Savinjske doline.

Vse slovenske posojilnice naj bodo članice slovenske zadružne organizacije, ne — nemškega Verbanda! Zahtevajte to, člani posojilnic!

Občni zbor Kmetijske družbe v Gradcu se vrši dne 20. in dne 21. marca t. l. Podružnice, avtorizirajte in pridobivajte ude in javite iste najpozneje do zadnjega februarja osrednjemu odboru v Gradcu! Število udov naj bo večje kot leta 1914!

Usoda ruskih častnikov. V Moskvi se nahaja sedaj 5000 brezposelnih ruskih častnikov, ki so zaposleni deloma kot transportni delavci, vratarji in prodajalci časopisov. Večina njih gladije. — Tako poroča nemški uradni Wolfov biro.

Posojilnica v Mariboru Narodni dom naznanja, da uraduje vsak delavnik od 1/29 do 12. ure predpoldne.

Cenj. čitatelem na znanje. Ker je bil pritisk plina pri našem stavnem stroju kmalu po 5 uri (Slavec more staviti naše liste samo ponoči.) skrajno slab, se ni moglo izvršiti potrebne korekture. Vsled tega je ostalo v listu več stavskih pogreškov.

Ali gremo v Ukrajino?

Dunaj, 20. febr. 1918.

Nemci so začeli korakati v Rusijo. Namen tega pohoda je, da se polastijo Livlandije in Estlandije. Kakor se je poročalo, se je to dogodilo dogovorno z nami. Obenem korakajo Nemci tudi v Ukrajino, baje da naredijo tam red in mir. Skrajja se je poročalo, da se tudi mi udeležimo tega vhoda, toda zadnje dni se o nas molči.

V tuji državi, v kateri se stranke med seboj bojujejo, delati med njimi mir in red, je jako nevarno. Ko je l. 1792 Avstrija in Prusija prevzela nalogo, da v Franciji z orožjem potlači nasilstvo jakobincev, se je doseglo ravno nasprotno, da se je utrdila jakobinska nadvlada. Izginile so vse difference med narodom, ko se je bližala sovražna armada, vse stranke so se iz sovraštva proti tujcem strnile v eno vrsto, da bi složno odvrnile vmešavanje tujcev. Tako se tudi nam lahko zgodi z ozirom na Ukrajino. Ne smemo namreč misliti, da so boljše stvari, o katerih vsak dan poročajo nemške brzojavne agenture, importirani iz Rusije, ne, to je domača rastlina. Sedaj v Ukrajini ni vsaj sovražnega razpoloženja proti nam, kar se pa vse lahko spremeni, ako nastopimo oboroženi. Tudi nemška vojaška intervencija nam lahko več pokvari, kakor si uoamo sedaj misliti. Mogoče bo ravno nemška invazija kriva da ne bomo dobili niti zrna ukrajinskega žita, katerega sedaj vsi tako željno pričakujemo, ker se naše zaloge vsak dan rapidno manjšajo.

Vojaški pohod v Ukrajino od naše strani bi naš notranji gospodarski položaj hudo poslabšal. Morali bi postaviti v Galiciji, v Ukrajini v Rumuniji nove vojaške čete, katere bi trebalo preskrbljati z živežem in z municijo. Prometna sredstva bi se izrabljala za vojaške intencije, ne pa za prevozne svrhe. Preskrba vojaštva proti Ukrajini bi zaledju odvezla zopet nove množine, kar bi bilo skrajno nevarno pri sedanjih pičlih zalogah. In zraven še bi bil uspeh naše vojaške akcije zelo problematičen.

Naša naloga mora sedaj biti, ne da delamo v Rusiji in Ukrajini red in mir, ampak da naredimo red in mir s celim svetom, to se pravi, da storimo vse za splošni mir. To ne bo težko, ker je očividno, da Amerika ravno nam Avstro Ogrski ponuja roko, da začnemo z njo skupaj veliko mirovno akcijo. Seveda se moramo prej otresti vseh vojnih hujskačev, naj si bodo pri nas, v Nemčiji ali Bolgariji.

Državni zbor.

V seji dne 21. februarja se je nadaljevalo čitanje proračunskega provizorja. Krščanski socialci prelat Hauser je polemiziral s Poljaki. Omenjal je svoj razgovor s cesarjem prejšnji dan. Cesar mu je rekel, da mu pripravlja največjo skrb, ko mora nadaljevati vojsko. Vendar si nič bolj ne želi, kakor da bi mogel poslati vojake domov. Posebno je cesarju na tem ležalo, da bi se mogli čimprej odpustiti domov starejši letniki. Govornik trdi, da je parlament v slučaju, če ne dovoli proračunskega provizorja, v resni nevarnosti. Ministrski predsednik Seidler zavrne v imenu vlade napade na Nemčijo.

Dalmatinski poslanec Tresic-Pavičić protestira proti pogajanju v Brestu Litovskem, kakor tudi proti stališču, ki ga zavzema grof Czernin glede na pravico o samoodločbi avstro-ogrskih narodov. Grof Czernin se moti, če misli, da so mirovna pogajanja mogoča na podlagi nevmešavanja v notranje zadeve. Kdor hoče imeti mir od zunaj, mora napraviti poprej mir v lastni hiši. Če bo enkrat prišlo do mirovnih pogajanj z legalnimi zastopniki sovražnih držav,

potem se ne bo več odločevalo brez Jugoslovancev. Nesmiselno je govoriti o miru, do tler eden sovražnikov ne leži popolnoma na tleh.

Po govorih posl. Pirkerja in Isopescul Grecula je govoril poslanec dr. Lovro Pogačnik, ki je očital nemškemu narodu pohlepnost po deželah in go-postvaželnost. Izavil je, da si moramo prepovedati kakor sploh vsako umešavanje od zunaj v naše notranje zadeve, tako zlasti vsako vmešavanje Nemčije. Napram izvajanjem poslanca Pirkerja je opisoval zapostavljanje koroških Slovencev. Kritkoval je ostro upravno prakso v južnih deželah in je tožil o ostri cenzuri v naših krajih. Opisoval je tudi pomanjkljivo postopanje z invalidi in oskrbo prebivalstva z živili. Konečno je apeliral vlado, naj ustanovi Jugoslovonom samostojno državo. (Pritrjevanj-) — Med Pogačnikovim govorom so nekateri nemški poslanci hrupno ugovarjali. Nato so govorili še poslanci Viskovsky, Wassilko in Abram.

Prihodnja seja danes, dne 22. februarja.

Gospodarske novice

Kako skrbi naša vlada za prehrano jugoslovanskih dežel. Dne 26. jan. je izročil dr. Korošec ministru Höferju s omenico o nezadostni preskrbi jugoslovanskih dežel z živili, posebno o položaju v Dalmaciji, kjer preti lakota. Minister mu je odgovoril, da mu je radi velikega pomanjkanja žita nemogoče poslati v Dalmacijo toliko moke, kolikor bi je bilo potreba z ozirom na zmanjšano kvoto. Treba bi bilo na teden vsaj 72 vagonov. Obljubil je, da bo takoj poslal v Dalmacijo več vagonov moke. Dr. Korošec je poslal ministru protest, v katerem mu dokazuje, kako pomanjkljivo skrbi za jug. Potrebščina Dalmacije je bila krita tekom zadnjih 23 tednov samo z 78%, dočim dobiva Nižje-Avstrijsko 111%, Dunaj 122% in Solnograško celo 124%. Dr. Korošec očita ministru, da se opira minister na napačne podatke glede Dalmacije. Dr. Korošec zahteva, naj se živila pravično razdelijo in naj se preskrbijo najprej tiste dežele, ki so pasivne, a ne one, ki so še dokaj dobro preskrbljene. Navzlic temu daje vojno-prometni zavšid svoje zaloge deželam, ki so s pomočjo dovolov še precej dobro preskrbljene in imajo svoje zaloge. Dejstvo je, da so to nemške dežele, dočim je v jugoslovanskih deželah že zavladal glad. To izzivlja ogromno ogorčenje. Tudi Kranjska, Primorska in Štajerska so zelo slabo preskrbovane. V imenu Jugoslov. kluba vlaga dr. Korošec protest in predlaga, da posamezna parlamentarna komisija vsak teden izvrši razdelitev zalog na posamezne dežele.

Kaj je z moko? Poslanci dr. Korošec in tovariši so dne 19. febr. interpelirali vlado, kaj je s tisto moko, ki jo je po uradnem poročilu z dne 26. jan. nemška vlada dala Avstriji na razpolago. Dotična uradna vest se iskreno zahvaljuje Nemčiji, ki da je iako naglo pomagala in takoj dala na razpolago 445 vagonov moke. Avstrijska vlada je dne 26. jan. izjavila, da je del teh obljubljenih 445 vagonov nemške moke že dospel, ostali pa so na potu. Naši poslanci vprašujejo sedaj vlado: 1. Koliko vagonov nemške moke je res v Avstrijo prispelo? 2. Po katerih načelih je bila ta moka razdeljena? 3. Ali je res, da je Nemčija odstopila to moko le proti temu, da se je avstrijska vlada odrekla svojemu deležu na rumunski koruzni moki v korist nemškemu prebivalstvu?

Klasifikacija konj. Štajersko cesarsko namestništvo je izdalo o zadevi klasifikacije konj za leto 1918 odredbo, iz katere posnamemo sledeče: Od klasifikacije so izzveti konji, kateri v tem letu ne bodo izpolnili četrtega leta svoje starosti. Starost konja pa mora biti uradno potrjena. Tozadevna navodila je dobili na županstvu. Konji, kateri so bili že pri kakšni prejšnji klasifikaciji spoznani za nesposobne za vojaške namene, so za vselej oproščeni od vsake klasifikacije. Določa se pa, da mora o lastniki konj tozadevno potrdilo od prejšnje klasifikacije konj predložiti županstvu. Ta potrdila mora županstvo predložiti naborni komisiji konj. Isto velja za konje, katere je lastnik od časa zadnje klasifikacije prodal ali kateri so mu poginili. Naborni komisiji konj se mora jo predložiti razvidnostni listi vseh konj, torej tudi za ta slučaj, če ima kdo v rokah razvidnostni list, je pa morda že prodal dotičnega konja. Pred naborno komisijo se morajo prignati med drugimi tudi taki konji, kateri so sicer bili pri kakem poprejšnjem konjskem naboru spoznani za sposobne za vojaško službo, a ni dobil lastnik za nje nobenega razvidnostnega lista. Lastniki brejih kobil morajo brezpogočno predložiti naborni komisiji tozadevna potrdila od žrebčarne. Slično kakor v prejšnjih letih se tudi v tem letu ne bodo izdajali razvidnostni listi za take plemenske kobile, katere je naborna komisija spoznala za plemo posebno sposobne. Lastniki konj, kateri bodo dobili za leto 1918 razvidnostne liste, mora-

jo vložiti takoj prošnjo za oproščenje konj, če to želijo in sicer se morajo vložiti tozadevne prošnje potem županstva na vojaško poveljstvo v Gradcu. Vsaki taki prošnji mora biti na vsak način priložen razvidnostni list. Natančnejša tozadevna pojasnila dobijo lastniki konj na dotičnem županstvu. Čas, v katerem se bodo vršili letošnji nabori konj, bodo županstva pravočasno razglasila.

Pritožba iz Savinjske doline. Veleposestnik iz Savinjske doline poroča: Pri nas je bilo l. 1917 šest baterij, ena za drugo. Koliko škode je trpel kmet, naj vsak sam presodi. Kar brez vprašanja so vadili na najlepšem travniku in ga čisto uničili. Vsled tega se je kosilo na drugem, kjer je pot m, se ve, odpadlo seno. Suša je še pomagala in tako se je lastnik lahko obrisal. Tretji travnik so srečno pokosili, dali v plast, da seno drugi dan spravijo domu. Toda isti dan so prišli honvedi in prvo noč vse seno odnesli, še odškodnino, ki so jo priznali na 30 K za velik travnik, so vzeli seboj. Seno četrtega travnika pri šoli je bilo do tretine odnešeno. Ostala sta še 2 travnika, ki pa sta vsled suše ostala prazna. Z otavo se je godilo enako, samo da že ni bilo vredno je kesiti. Deteljo iz treh njiv so pokradli že v kozoleu. Kar se je pa spravilo pod streho, še to so z dil pobrali po pogovoru: „Kdor ima malo, še to se mu vzame, da nič nima!“ Nato je prišla dvakrat rekvizicija; seve da je delala dolge obraze, mislil bi, da so jim dali kisle kumare, a tudi te so nam odnesli, pri enem zasačenem so jih našli v vreči „samo“ 65. Piscec teh vrot je veleposestnik, ima prerediti 2 konja, 4 govedeter plača nad 700 K davka. Družina je obilna in berači vsakdanji gostje. Fižola in ovsa še za seme ne bo. Letos sem kupil za 600 K umetnega gnojla, a glej, prišli so s težko obloženimi konji na mehko ter vse poteptali kakor mlat. Zakaj strogo ne prepovedo vojakom brez potrebe delati škodo? Odkod potem vzeti sena, če vse prej uničijo? Slavna c. kr. glavarstva! C. in kr. vojaška poveljstva! Storite tu svojo dolžnost! Dozdaj je bil naš glas le „glas vpijočega v puščavi.“ Če pa vi ne storite svoje dolžnosti in ne obvarujete nas, vam pri rekviziciji ne moremo ničesar pokazati . . !

Dopisi.

Mar bor. (Stalno nameščeni). Mariborski Nemci imajo jako bojevitno društvo stalno nameščenih vseh kategorij od najvišjih uradnikov do najnižieza uslužbenca, ki nimajo drugih dohodkov, kakor svojo stalno plačo. Tako društvo je življenska potreba tudi za Slovence, ker brez trdne organizacije ni pričakovati nobenih uspehov glede na aprovizacijo in na zvišanje vojnih doklad. Preskrbovanje z živili pa ni samo radi tega nezadostno, ker primanjkuje živil, temveč v veliki meri tudi radi tega, ker je sistem razdeljevanja popolnoma zavožen vsled nezmožnosti in pristranosti merodajnih oseb. Da te kroge prislimo k pravičnosti in vlado do zvišanja plač v razmerju z vedno večjo draginjo, je treba ostrega pritiska od trdno organiziranih stalno nameščenih. Ker pa je nemško društvo ustanovljeno izključno »für deutsche Festbesoldete« in ker je tako društvo v isti meri tudi za Slovence v Marboru in okolici potrebno, se raj ustanovi v najkrajšem času »Društvo slovenskih stalno nameščenih«. Vsak Slovenec v Mariboru in okolici naj priglasi svoj pristop do u tanovnega občnega zbora na naslov profesorja Fr. V. glar-ja v Mariboru, ki bo pripravil pravila in sklical in prijavil ustanovni občni zbor.

Maribor. Kartice za petrolej se danes dne 22. februarja izdajajo. Kartice za sveče se bodo izdajale v prihodnjem tednu. Pri protaji petroleja si trgovci ne smejo obdržati kartic za sveče, ne da bi istočasno ne prodajali sveč, marveč morajo vrniti strankam kartice za sveče. — Jutri, soboto bodo naslednji trgovci prodajali petrolej: Andražič, Berdajs, Fontena, Greiner, Guzel, Hartinger, Huber, Kaufman, Lotz, Mydlil, Murko, Opelka, Pr. šern, Primus, Quandest, Sirk, Stiberz, Sucher, Usar, Tischler, Verstovšek, Walzl in Weigert. Karte za sveče se tokrat ne smejo odtrgati od petrolejnih kart. Pri nakupu petroleja se mora brezpogojno prinesiti tudi družinski nakupovalni list.

Lembah-Ruše. Kmetijska podružnica Lembah-Ruše vabi k letnemu zboru, ki se bo vršil v nedeljo, dne 24. februarja, ob 3. uri popoldne v gostilni F. Novaka v Rušah. Vspored: 1. Pregled računov za leto 1917. 2. Sprejemanje novih udov. 3. Pobiranje udnine. 4. Volitev delegata za občni zbor v Gradcu. 5. Raznoterosti. — K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Leitersberg. Dne 20. februarja je umrl Ferd. Bauman, tukajšnji gostilničar in posestnik. Rajni je bil brat veleposestnika in velevinogradnika Janeza Bauman v St. Ilju v Slov. gor. Pogreb se je vršil ob obilni udeležbi v petek, dne 22. t. m. popoldne. Svetila mu večna luč!

Slov. Bistrica. Podpisovanje deklaracije je že marsikateremu nemčurčku na Spod. Št. erskem zmešalo glavo. Kakor razdraženi sršeni okoli svojega gnezda tako se tudi nekateri bistriški purgarji in privandraci penijo jeze in se zaganjanjo srdito na slov. okoličane Bistriške okoliške občine so se večinoma že izrazile za deklaracijo. Pa tudi žene in dekleta so se skazale saj so zbrale 516 podpisov. Tudi v mestu samem se pridno podpisuje. Tako so Bistričani iz okolice kakor iz mesta javno pokazali, da je znač. slovenjebistriški res tudi slovenski. To pa seveda nekatere jezi in s strahom navdaja radi njih prihodnj. sti. take, ki so prej zatajili svoj rod in zasedli nemčur konjička, seveda ker je bilo to bolj nobl in je tudi več neslo; taki uskoki, naj si bo gostilničar ali trgovec ali roko-delec, so ja večinoma vsi oproščenci vojaščine. Pa ne samo to, da jim ni treba na fronto kakor na šim slovenskim obrtnikom in kmetom in tam žrtvovati kri in življenje, tem ljudem so se poverile službe za car, da nakupujejo to ali ono. Da pa taka služba precej nese, nas pač vsakdanje skušnje bitko učijo. Tako si je marsikateri v tej vojni opomogel, seveda zopet na račun slovenskega kmeta. — Končno bi še radi omenili nekega bistriškega priseljenca z imenom Ferdinand Wernig (beri: Verni) doma od Veike Nevelje, ki se je rešil marsikatero bitke urice. Slov. kmetu v za hvalo, da ga je spravil na noge, se pa ta in po sebnost še njegova milostljiva polovica radi deklaracije besedita in celo z grožnjami strašita pod pisovalce. Za danes imata naj to kot svarilo zado stuje. Če le ne mirujeta, se bo pa tja v Šmicerberg boj nalanko posvetilo, kar bi znalo biti obema neljub.

Slovenska Bistrica. Kot verni kronisti poročamo da naši purgarji, ki bodo šli z Ornigom na Dunaj prosit milosti za zatiranje spodnještajerske Pruse prav lepo napredujejo v učenju nemščine. Sedaj že razumejo po nemško: »preprosto ste prisli«, »dolgi no«, »nazaj«, »Ornig plačaj«, »drago«, »slab kšeft«, »Slovenska Bistrica izstopiti«, »ženica mrzle obkladke«, to pa že ne gre več v bratne glave, čeprav so se gospod učitelj na vso noč trudili z lepa in grda; kar ne gre, nič ne gre.

Sv. Ana v Slov. gor. Na gostiji v Frolahu se je nabralo za dijaško kuhinjo v Mariboru 40 K.

Kapela pri Radencih. Prireditel našega izobraževalnega društva v nedeljo, 17. februarja, je zelo dobro uspela. Udeležba je bila kljub neugodnemu vremenu prav obilna. Dr. Hohnjec je razpravljal o velikem upanju našega naroda in o prevažni nalogi, ki jo imajo v tem usodopolnem in odločilnem času izvršiti vsi sloji in vsi posamezni člani našega naroda, zlasti naša ženska mladina. Vzpričo tega se je kapelska Dekliška Zveza poživila ter bo svojemu namenu primerno in živahno delovala. Odbor se bo izpopolnil in pomnožil z novimi odbornicami in zapupnicami. Končno je vrla mladenka Francka Vraz navdušeno deklamirala pesem »Jugoslavija cesarju Karlu.« Po zborovanju se je za Tiskovni dom nabralo 70 K.

Marenberg. Mladeniška in Dekliška Zveza prirediti skupno v nedeljo, dne 3. marca, pri Sv. Janezu po dopoldanskem sv. opraviu dr. Krekovo slavnost in občni zbor. Govori g. nadrevizor Vladimir Pušenjak.

Št. Andraž pri Velenju. Tudi v naši župniji se je oživelo veliko navdušenje za svobodo Jugoslavije pod habsburškim žezlom. Ljudstvo je vse vneto za svoj narod. Pa še veliko boljše bi bilo, ko bi imeli in tudi z zanimanjem čitali dobre katoliške liste, kakor je n. pr. »Straža«, a žal, da jo nima še vsaka hiša! Pa kljub temu je brez izjeme skoraj vsaka družina, ki se le količkaj zaveđa svoje svete narodne dolžnosti, darovala tudi za Tiskovni dom, če ne več, pa vsaj kronico. Župnija Št. Andraž je darovala vsega skupaj 341 K. Darovale so posamezne okolice in sicer okolica Dobrič 150 K. Izmed teh je največ darovala rodbina Ožir 22 K, rodbina Leonard 23 K, rodbina Štosova 13 K, rodbina Tajšek 10 K, Veronika Brinove 10 K ter Gornji in Spodnji Grebenšek vsak po 7 K. Okolica Št. Andraž je darovala 124 K. Izmed teh največ rodbina Podpečan in sicer Rudolf Podpečan 15 K, Marieta Podpečan 23 K; obitelj Bizjakova je darovala 12 K. V Podsečniku se je nabralo vsega skupaj 51 K. Rodbina Dečič je darovala 22 K. V kraju Loče so darovali 16 K. Največ je dala Jožeta Sevčnikar in sicer 8 K. Tudi nekateri drugi so precej darovali, a nočejo biti imenovani. Vsemogočni pa naj vsem, ki so kaj darovali, bogato poplača!

Trbovlje. Na pustno nedeljo so nam priredili trboveljski dijaki in tamburaši lepo zabavo. Upriporili so spevoigro »Natakar«, ktero je spremljal tamburaški zbor Obisk je bil nepričakovan. Prostor prenapolnjeni. Po spevoizri ki vebnje visoko in plemenito idejo za našo Jugoslavijo je zasviral tamburaški zbor pod vodjo č. g. Dušiča. G. Albin

Drnovšek je nabral 40 K za dr. Krekov spomenik. Občinstvo je bilo zadovoljno, iskrene volje in navdušeno. G. vodji, g. A. Drnovšek, g. I. Božič, vrlemu mladenču Lipsetu Okorn ter vsem tamburašem in tamburašinjam srčna hvala! Želimo v kratkem na svidenje. (Nadalj. dopisov na 7. strani).

Zadnja paračila došla v petek dne 22. februarja.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo

Dunaj, 20. februarja.

Italijansko bojišče.

Na gorski planoti pri Asiagu in vzhodno od Brente artilerijski boji.

Rusko bojišče.

Čete armadne skupine Linsingen prodirajo še naprej in so zasedle Rovno (trdnjava vzhodno od Lucka).

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 20. februarja.

Vzhodno bojišče.

Armadna skupina Eichhorn. Iz otoka Moon so naši polki po prekoračenju zmrznjenega Sunda vkorakali v Estlandijo in zasedli Seal. V pohodu ob zalivu morske ožine Riga smo dosegli Pernig in Lemsal. Pri Lemsalu je prišlo do kratkega boja, pri katerem so napravili 500 vjetnikov in smo uplenili 90 topov. Prekoračili smo Wenden. Naše čete stoje pred Wolmar-jem. Med Dvino in Pinskem prodiramo proti vzhodu.

Armadna skupina Linsingen. Prodiramo dalje. Na vsej črti so bila zasedena važna železniška in cestna križišča. Rovno je očiščeno sovražnika. Plen se ne da niti približno ceniti: Dozdaj javljajo: Na vjetnikih 1 zapovedujoč general, več divizijskih poveljnikov, 425 častnikov in 8700 mož. Na plenu: 1353 topov, 120 strojnih pušk, 3000—4000 voz, železniški vlaki s približno 1000 vagoni, naloženi tudi z živili, letala in drugo nepoškodovano vojno orožje.

Iz drugih bojišč nič novega.

Sovražni letalci nad Inomostom.

Dne 20. t. m. popoldne so pripluli od južne strani 4 sovražni letalci, in sicer 1 veliko, s strojno puško oboroženo bojno letalo in trije nosilci bomb nad Inomost. Vrgli so več bomb, ki so se razletela in poškodovale dele mosta. Usmrčena je bila ena ženska, 2 osebi ste bili mečno, več pa lahko ranjenih. Bojni letalec se je sprstil do 300 m nizko k tlom in je obstrelval v prazna bolniška vlaka.

Pismena ruska ponudba.

V Berolin je došla več, da so ruski ljudski komisarji ugodili nemški zahtevi in so dne 20. t. m. poslali na nemško fronto pismeno potrdilo, da hočejo podpisati mir.

Nemci v Minsku.

Prodiranje nemške armade v Rusijo se nadaljuje. Nemške čete so dne 21. t. m. vkorakale v mesto Minsk (Mesto ob železnici Brest-Litovsk Moskva). Ta pohod Nemcev v Rusijo je v resnici passeggiata militare (ravcati vojaški sprehod). Ruske fronte ni nikjer. Treba se je samo peljati naprej. Kjer se najdejo skladišča, pa se vzamejo kanoni ali živila ali karkoli se najde. Tako je plen vedno večji.

Samomor Kaledinov.

Iz Petrograda se dne 17. februarja poroča, da je hetman donskih kozakov, general Kaledin izvršil samomor. Na njegovo mesto je bil za poveljnika donskih kozakov izvoljen general Nasarov.

Dopisi.

Sv. Anton v Slov. gor. Kakor ves zavedni slovenski svet, je tudi naše ljudstvo v Slovenskih gorah navdušeno za jugoslovansko deklaracijo. Ideja združitve Jugoslovancov pod mogočnim žezlom Habsburžanov si je osvojila naša srca in mi navdušeno odobravamo delo naših poslancev v smislu majniške deklaracije. Pristaši zloglasnega „Stajerca“ pa, kakor povsod, tudi pri nas delajo v nasprotnem smislu. Pri tem se poslužujejo sredstva, ki se poštenemu človeku naravnost gabi. Imenujejo naše delo ščuvanje zoper državno edinost monarhije in hočejo ljudstvo terorizirati, češ, vsi zavedni Jugoslovanci bodo zasledovani in kot državni nevarni preganjani. Ljudje se pritožujejo, da celo eden izmed javnih uslužbencev izrablja svojo oblast ter preti, da bo vsakega, ki bi se predrznil delati za Jugoslavijo, dal zapreti. Tako podlega sredstva se poslužujejo ti naši sovražniki in zdi se nam, da je res, kar smo te dni brali v časnikih, da je namreč grof Clary podrejenim organom naložil, naj pazijo na Jugoslovane. Pa, vedo naj ti nemškutarski policaji, da je njih neznačajno delo zastoj. Ljudstvo samo jih obsoja in se nad njihovi grožnjami zgraža. Zakaj nas bodo neki zapirali? Ali mogoče za to, ker naši vojaki s svojo krvjo branijo moč in čast krone in prestola? Ali zato, ker mi doma s krvavimi žulji dan in noč delamo, da bi v teh težkih časih preživeli sebe in svoje otroke? Ali zato, ker hočemo kot svobodni v močni Avstriji biti z ostalimi našimi jugoslovanskimi brati mogočna opora prestola zoper vse tiste, ki bi radi z zatiranjem narodne svobode preerečili srečno bodočnost in moč prenovljene monarhije Habsburžanov? Proč svoje umazane prste, vi nemškutarski kričači, od našega vrliga ljudstva! Mi se od vas ne bomo dali ustrašiti. Ljudstvo v naši župniji je že pokazalo svojo odločnost in zavednost. Večina občin se je namreč že izjavila za majniško deklaracijo, ostale občine pa bodo v kratkem isto storile. Zoper vaše neznačajno rovarjenje pa bomo že našli protisredstva s pomočjo naših odločnih poslancev. Mi se zavedamo, da delamo za sveto in pravično stvar in nobene pretne rase ne bodo od tega odvrnile. Ta dopis pa naj pove javnosti, kako podli in neznačajni so naši nasprotniki v svoji zmedenosti, ko že čutijo, da se jim tla pod nogami majajo.

St. Jurij ob Ščavnici. Poročila sta se dne 10. svečana mladenič Franc Vertačnik, izučen mizar, čoma iz Prelog pri Velenu, in mladenka Anica Topčnik iz Čakove. Obilo sreče in blagoslova novoporočencema!

Sv. Bolhenk pri Središču. Dne 10. svečana sta bila poročena v cerkvi Sv. Duha v Središču Jožef Zadravec, posestnik iz Vitana, s Katarino Spendija iz Šalovec, članico Marijine družbe. Darovalo se je za kip Lurške Marije v cerkvi Sv. Bolhenka na Kogu 40 K. Novoporočencema želimo sreče in božjega blagoslova!

Osluševci. Zavedne Slovenke in Slovenci, zbrani dne 27. prosinca 1918 v veseli družbi, — počasteč spomin nezabnega dr. Kreka — so nabrali za njegov spomenik 61 K, kateri znesek se je oddal na „Odbor za Krekov spomenik“ v Ljubljano.

Ptuj. Tukaj je umrl Janez Straschill, narednik 3. saperskega bataljona, star 44 let. Bil je izmed naših nasprotnikov.

Podložje pri Ptujski gori. Tukaj je dne 25. prosinca umrla po dolgi in mučni bolezni, sprevidena s sv. zakramenti, skrbna in marljiva, od vseh poštenih spoštovana gospodinja Helena Marzidovšek. Njen mož Andrej je že dalje časa pri vojaki, sedaj na italijanski zemlji proti verolomnemu Lahu. Obveščen je bil o njeni bolezni, a žalibog ni mu bilo dano, da bi prišel svoji ljubeči soprog v pomoč in postražbo ter da bi ji bil v njeni zadnji uri zatisnil oči. Reva je morala od istega časa, ko je bil mož vpoklican, gospodarska in gospodinjinska dela pri precej obširnem posestvu opravljati sama. Brzojavilo se je po moža, a ko je ta prišel, krila je blago ženo že hladna zemlja. Dolga vrsta ljudi v spremstvu domačih dveh č. g. duhovnikov se je pomikala na ¼ ure dolgi poti do farne cerkve. Pokojnici svetila večna luč! — Vojaške oblasti prosimo, da v enakih slučajih uvažujejo prva poročila o nevarni bolezni in dolžnim osebam dajo krajši ali daljši dopust. Kaj sedaj? Mož mora nazaj v vojno. Hiša se mora zaorati! Kaj z živino? Kaj s posestvom? Ali ni to tudi državna škoda? Ali ne bi mož na takem posestvu pridelal nekaj tudi za erar? In enaki slučajji so v vsaki občini.

Sv. Križ pri Slatini. Naša prireditev v nedeljo, dne 10. t. m., je uspela izredno dobro. Vspored je bil sledeči: za uvod je zapel mešani zbor „Naša zvezda“; sledila je deklamacija za naš sedanji položaj še posebno pomenljive pesmi: „V repelnih nočih“; nato poje ženski zbor „Predica“. Tedaj nastopijo vlč. g. nadžupnik ter opozorijo navzoče na novo podobo presvitlega cesarja Karla I., ki bo od sedaj naprej krasila Društveni dom, pokažejo v ganljivih besedah dobroto in ljudomilost našega vladarja in cesarice Zite in sklenejo z iskreno željo, da bi bil že kmalu mir, da bi se nam vrnila naši dragi, nikdar pozabljeni vojak, da bi prišla boljša doba za našo širšo avstrijsko, pa tudi ožjo slovensko domovino. In mogočeno zadnji nato cesarska pesem. Kot zadnja, a najvažnejša točka pride na vrsto poučna in zanimiva igra „Sv. Cita“. Vseh devet igralk je rešilo s pravim umevanjem in veliko gotovostjo svoje vloge, zna-

menje, da naša Dekliška Zveza nekaj premore. Obisk je bil nad vse obilen. Naša nemajhna dvorana je bila ta dan veliko premala. Vidi se, da so take prireditve potrebne. To je oddih za nas vse v dnevih skrbi in žalosti.

Celje. Dne 10. t. m. je umrla na Bregu pri Celju po dolgi in mučni bolezni begunka gospa Antonija Repenšek, rojena Čičigaj, v starosti 33 let. Zaprtila je dve nereskrbljeni deklici v nežni starosti, dočim se njen mož Anton Repenšek (iz Gornjegagrad) nahaja že od meseca novembra 1914 v ruskem vojnem vjetništvu. Težka je bila njegova ločitev, ko je zapustil svojo ženo in otroka ter hitel pod zastavo 87. pešpolka, kajti vladala je med njimi vzorna zakonska ljubezen. Pa prenašala sta voljno svojo usodo v nadi, da pride vendar enkrat čas veselega svidenja. A kako bridko razočaranje čaka ubogega moža; izgubil je vse svoje imetje, mater in naposled še nad vso ljubljeno soprogo. Ranjka Tončka je bila priljubljena ne samo pri svojih sorodnikih, marveč si je znala s svojo prikupljivostjo in veselim značajem pridobiti namah srca svoje okolice. To je porazala tudi mnogobrojna udeležba njenega pogreba. Se solnce, ki je bilo cel dan skrito, je prodrlo ob času pogreba temne oblake in poslalo umrli v slovo svoje svetle žarke Počivaj v miru, draga Tončka, v slovenski štajerski zemlji, sveti naj Ti večna luč, mi pa, ki smo te poznali, Te ne zabimo nikoli!

Sv. Peter v Savinjski dolini. Kakor se je že poročalo, je bil pri nas dne 6. januarja dobro obiskan shod, na katerem je nam državni poslanec dr. Korošec v vznesenem govoru orisal zatiranje Slovanov pred in posebno še sedaj v času svetovne vojne ter nas bodril k vstrajnemu delu za boljšo bodočnost našega slovenskega naroda. Da se odzovem vabilu in izrazimo svoje popolno priznanje in zaupanje Jugoslovanskemu klubu, ter pokažemo svoje že dolgo gojeno navdušenje za uresničenje jugoslovanske ideje, smo zbrale med seboj 530 podpisov žena in deklet v dokaz, da želimo naši lepi Sloveniji boljših časov, kakor jih imamo sedaj, ko nam komandirajo še Nemci.

Gotovlje. Skoro nič več se nikjer ne imenuje naša vas. Je morda že vse vojna uničila. Ne še, četudi že krije mnogo grobov naše junake v tuji zemlji. Tem hočemo ob koncu vojske postaviti skupen spomenik na domačem pokopališču. Slava njih spominu in Bog jim daj večni pokoj! — Zdaj pa še nekaj gospodarskega. Naš boter Clary v Gradcu lepo skrbi za nas. Zmeril nam je po svojih uradnikih vsem že želodce. Iz raznih papirnatih kart se že skoraj ne vidimo več. Moke, petroleja, sladkorja in drugega pa nam vsega silno manjka. Pri zadnjem rekviriranju se je našlo samo še 192 q sena in 157 q slame. Zahtevalo pa od nas 300 q sena in 100 q slame. Živine se je zadnjič naštel še 272 goved in 58 konj. Naročilo pa je 152 q sena in 92 q slame, a še ne bilke dobilo. Pač pa se nam hoče še več vzeti kakor res imamo! Vidi se, da nam sedaj gospodarijo takšni, ki kmata trdo prijemajo, češ, da mu vsaka kura znese gotovo povprečno vsak dan po štiri jajca. Toliko za danes!

Gornja Savinjska dolina. Od Rečice na Paki do Solčave in Novečtite se savinjske žene in dekleta z veliko vnemo podpisujejo za jugoslovansko deklaracijo. S soglasjem Kreftnove Francke v Pustem polju sem poslala Kreftovo mater, naj dovoli hčerki pobirati podpise v domači vasi. Vrla žena se je veličastno zravnila, obraz se ji je zasvetel, oči so se ji zabiskale in slovesno je vzkliknila: „Ona mora pobirati! Ne bo jih pobrala samo v naši vasi, ampak v celi občini, kjer je potreba. Toliko se naša zdaj že uči, saj smo že z delom pri kraju. Zato ni treba nič prositi! Samo da bi jo le kmalu dobili, Jugoslavijo! To bo naša sreča!“ In čez tri dni mi je Kreftnova Francka v Pustem polju prinesla 452 podpisov iz občine Kokarje in prav vesela pripovedovala, kako so se ji po raznih krajih ljudje zahvaljevali, da jim je prinesla polno na dom. Dekleta so same pripisale naslov: „Za Jugoslovanski klub.“ Čast Kreftnove materi in njeni hčerki! Pa si še nasprotniki upajo trdit, da narod ni za jugoslovansko deklaracijo! — Savinjsčanka.

Silvica pri Celju. Dne 12. prosinca t. l. je pretrgala laška granata nađebudno življenje 24letnemu vrlému mladeniču Francetu Jagočič, po domače Rožmanovemu, iz Voglaine. Zadet je bil v vasi Colfrancin in spava v mestnem pokopališču laškega mesta Oderzo v bližini reke Piave. Težko prizadetim staršem globoko sožalje!

Razne novice

Vlomilci oropali cerkev. V mestu Wels na G. Avstrijskem so vlomili neznani vlomilci v tamošnjo župno cerkev, vlomili v tabernakelj, odnesli dragoceno moštranco v vrednosti 40.000 K ciborij s hostija mi vred. Oropali so tudi zavrstijo. O vlomilcih ni duha ne sluha.

Nove vrste nastavljanja. Iz Št. Ilje v Slov. gor. se nam poroča: Posestnik Versonik na Kresnici je inseriral v listih prodajo svoje viničarske hišice. Cena je bila 10.000 K. Cel pretekli teden in še te dni roma dan za dnevom cele trume kupazelnih kupcev iz Maribora, Gradca, Radgone, Lipnice in drugih krajev na blatno Kresnico. In tam so se pred „vilo“ nastavljali po cele ure. Posestnik se smejal v rest in je prodal svojo „vilo“ za 22.000 K!

Zveza Zagreb—Zidanmost. Zagrebška trgovsko-obrtniška zbornica in trgovsko društvo sta stavi-

la na pristojnem mestu potrebne korake, da se vzpostavi jutranji brzi osebni vlak Zagreb—Zidanmost. Na ta način bi imeli potniki iz Zagreba ugodno zvezo z vlakom Trst—Dunaj.

Električna železniška zveza Ogrske z Radgono. Neki ogrski sindikat, katerega članice so tudi nemške banke, namerava izrabiti vodno moč Mure in zgraditi električno železnico Muraszombat—Körmeád—Alsolendvo—Radgona. Iz Radgone ima Ogrska z Graacem in Mariborom neposredno železniško zvezo. Obe vladi sta že podelili potrebne koncesije.

Izvozni tarifi v Avstriji odpravljeni. Izšla je viadna naredba, s katero se določa, da so od dne 1. marca 1918 nadalje odpravljeni na vseh avstrijskih državni in zasebnih železnicah vsi izjemni vozni tarifi za izvoz lesa, premoaga in sladkorja iz Avstrije v Nemčijo. Za izvažanje omenjenega blaga torej v bodoče ne bo treba plačevati nobenih posebnih in izjemnih pristojbin.

Gregorijanski koledar v Rusiji. Nova ruska vlada je s 14. februarjem 1918 upeljala za vso Rusijo naš, t. j. gregorijanski koledar, namesto dosedajnega julijanskega koledarja. Razlika med gregorijanskem in julijanskem koledarjem je znašala 11 dni.

General Kusmanek se je vrnil iz ruskega ujetništva. Znani junaški branitelj Przemysla, general Kusmanek, ki je po padcu trdnjave Przemysl prišel v rusko vjetništvo, se je dne 18. februarja vrnil iz ruskega vjetništva.

Slovenski fantje v Rumuniji nam pišejo: Tudi mi slovenski topničarji na daljni rumunski fronti se pridno zanimamo za bodočo jugoslovansko državo. Z veseljem srcem pozdravljamo odločen nastop Jugoslovanskega kluba in njegovega načelnika. Z veseljem pričakujemo, ko nam „Slov. Gospodar“ in „Straža“ prineseta poročila o delovanju naših vrlih mož, žen in deklet za bodočo Jugoslavijo. Res, na tisoče jih je že izpolnilo svojo narodno dolžnost, toda prav veliko jih pa še manjka. Vzdrnite se torej in otmite sebe in tudi svoje potomce gotovega narodnega pogina. Ali hočete še nadalje tujcem tlačaniti na svoji lastni grudi? Sedaj vam je dana najlepša prilika, da se otresete nasilnega tujčevega gospodovanja. Kdor se ni podpisal majniške deklaracije, naj to takoj stori! Tej narodni dolžnosti bi se naj odzval vsak zaveden Slovenec in vsaka Slovenka. Podpirajmo naše voditelje, da čimprej dosežemo Jugoslavijo pod žezlom slavne habsburške cesarske rodbine. Iskrene pozdrave! Ivan Robar, Roman Roškar, Val. Panter, Vid Mrhar, Jožef Kok, Karel Arlič, Martin Kurboš, Alojz Gojčič, Jožef Petje, Anton Fekonja, Jan. Jurgovec, Karel Slak in Franc Krajnc.

Slovenski fantje po svetu. Na trgovskem P. čolnu „Deutschland“ je napravil kot mornar celo vožnjo tudi slovenski fant, čoma iz ptujskega okraja. — V začetku vojne se je nahajal Špan Anton mlajši v Kalkuti v Indiji. Ko je nameraval vrniti se v domovino, so ga Angleži v Suez in Port-Saidu zadržali. Konečno je dospel le srečno domov. — Slovenski fantje, kaj vas vleče v svet? Krivice, ki se godi se v srečno domovino, časi so minuli, ko ste le bili drugim hlapi! Slovenija vas čaka, bodite srečni do doma? Vrnite se, Slovenci, v Jugoslavijo, vrnite ma, ne bo treba vam več v tuji svet! (Sl. Bistrica.)

Izgubljena stava. Na Nemškem je v neki večji gostilni stavlil jeden gost gostilničarju, kajti bila sta sama v sobi, sledečo stavo: „Ali moreš“, mu pravi, „za četrto ure stati nepremično pred ono uro v kotu, ter s prstom kazati za mahalom in govoriti v jednomer „gre sem, gre tje“; sicer pa se za trenutek ne ozreti okoli sebe?“ — Gostilničar pravi, da si upa in stavi stavo sodeček piva. Potem se gospodar vstopi pred uro in kazaje s prstom za mahalom govori v jednomer: „gre sem, gre tje.“ — Zviti gost pa gre v kuhinjo h krčmarici, kateri pravi, da je njen mož gotovo pri slabih pameti, kajti neprenehoma pred uro stoji in zmirom te besede govori: „gre sem, gre tje.“ Če ne verjame, naj gre sama gledat njegovo čudno početje. Prestrašena Mina hiti jokaje v sobo in roke sklepaie nad glavo se čudi svojemu možu, kajti ona ni vedela, da se je šlo za stavo. — „Oh, Frice, kaj vendar počenjaš? Pusti te neumnosti!“ — Frice gospodar neprenehoma: „Gre sem, gre tje.“ — „Oh ti ljubi mož, saj si bolan, idi v posteljo!“ — On pa naprej: „Gre sem, gre tje.“ — „Se mi je pa že davno tako čuden zdel, da ni bilo nič z njim.“ — On pa: „Gre sem, gre tje.“ — Krčmarica veli dekli: „Uršika, idi hitro po zdravnika!“ — On: „Gre sem, gre tje.“ — „Oh Bog, moj mož, moj ubogi mož!“ rekoč, ga vleče od ure. — On pa zarjove kakor tiger: „A naj te hudoba nese, stara klepetulja, zdaj sem zavoljo tvojega jezika vedro piva izgubil. Naj te . . .“ Okoli stoječi se mu smejejo, najbolj pa zviti gost, ki je šlo napravil in stavo dobil.

Dolgotrajna pot k našim zvezdam. Zrakoplovec, ki preleti v trenutku skoraj 28 metrov, bi prišel po petmesečni neopetrgani plovbi na mesec. Če bi pa hotel obiskati in pozdraviti devico večernico, bi moral pa venomer leteti 5800 let! Ko bi hotel posetiti solnce, bi rofotreboval naimanj 17.000 let, dočim prešine to deljavo solnčni žarek pri hitrosti 300.000 km na trenotek, v 8 ½ minuti. Ali tudi solnčni žarek bi rabil skoraj 10.000 let, da bi prispel do najbolj oddaljenih zvezd rimske ceste, kamor bi priletela granata, izstreljena iz zemlje, še le čez 3 do 4 milijarde let. Na solnce bi priletela granata v petih letih, na mesec pa v štirih dnevih in pol.

POZOR!

Za novovpoklicane se toplo priporoča: podpišovanje vojnega zavarovanja ali zavarovanja vojnega posojila c. kr. avstr. vojaškega vdovskega in sirotinskega sklada.

Mesto za naznanilo v uradnem poslopiju c. kr. okrajnega glavarstva, Maribor, II. nadstr. vrata št. 26. 190

Gostilna

* Narodni Dom * v Mariboru

se priporoča cenj. občinstvu v Mariboru, v okolici in vsem, ki potujejo v Maribor. Točijo se najfinejša vina: Pekarčan i. t. d. Priznana dobra kuhinja.

V Narodnem Domu se vedno najde poštena slovenska družba.

Se priporočata

A. in L. Stelzer.

Za pristnost in izvir se jamči v celotnem obsegu.

VINA bela, rdeča in črna (dalmatinska) od 56 l naprej po povzetju prodaja in razpošilja tvrdka **F. CVITANIC** vdova **V MARIBORU**, Šolska ulica št. 5.

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg št. 3, zraven gostilne „Zlato orlo“ se priporoča na obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnina 30 %, otroci 20 %. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh bojev, pokrajine vseh dežel celega sveta v naravni velikosti, slikovne in razsvetljene. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo zanimivosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „Panoramo“, pride sopot, ker so vedno nove predstave.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic **XX** po raznih cenah **XX**

Za gostilničarje: Papirnat servijete vsled novih predpisov namestniji v Gradcu po zelo nizkih cenah.

OGLAS.

Najboljši kavni nadomestek v kockah ali odprto na vago v poštnih zavetih 5 kg prodaja najceneje Alojzij Olifčič Trst, via Coronio 13. 34

Jesenske prase

kakih 5 ali brejo svinjo želi kupiti Simon Doško, posestnik Kamnica pri Mariboru. 81

Kupim pianino, madraca in posteljni vložek za denar in druge stvari. Naslov v upravnistvu.

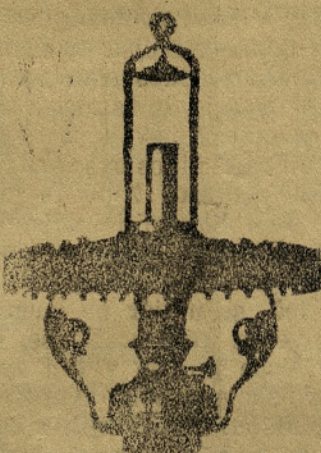
KUPIM
dobro ohranjen
PIANINO
ali
HARMONIJO
Naslov na upravo tega lista št. 24.

Hiša na prodaj vogel Viktringhof in Schmidova ulica, primerna za vsako trgovino. Cena 55.000 kron. Pojasnila pri gospe M. Koprivnik Badlova ulica, Vila 15. 219

Travniki in njiva v bližini mesta Maribora se kupi ali vzame v najem. Vpraša se pri tvrdki Tischler, Maribor, Tegethoff-ova ulica št. 19. 221

Malo posestvo se vzame v najem. Ponudbe na Vudler Helena, Jarenina. 209

Slovinci!
Naročajte in
razširjajte
Stražo!

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI ::: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za slike. — Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omelenim jamstvom.

Devoljuje članom posojila proti poročitvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejeme.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojilo, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vse potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2 %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno glavnice za 6.089.850 kron.

Travniki

kupim ali vzamem v najem in sicer v bližini Maribora. Vpraša se pri tvrdki Tischler, Maribor Tegethoff-ova ul. 19. 32

Eno cerkev ali statarno sliko poslika katol. umetnik, propagator umeni cirkevne, brezplačno, le povrnitev režijskih stroškov. Podrobna pojasnila daje „Revue pro umeni cirkevni“, Praga-Vinograd, Krameriova 10. Češka.

Učene in prodajalka se sprejmeta, v trgovini z steklom, porcelanom in galanterijskim blagom. I. Kovačič, Radgona.

Dva vini arja,

le samostojne in spretne strokovne osebe, sprejemajo pod ugodnimi pogoji, kot 2000 osir. 1500 kron plače, letno 2—3 sezne dr., kot njive, stanovanje, iz vinograda deputat. Za prehrano je dobro prekrbljeno. Le strokovno izobražene osebe se naj oglašijo pisмено ali ustmeno pri upravnistvu „Straže“.

Plačam

visoke obresti in dam na željo namesto denarja druge stvari! Vsled nakupa več orlov zemlje se išče na lepo posestvo v lepem trgu nujno posojilo 6000 K proti triletnem odplačilu. Posojilo popolnoma varno! Ponudbe na upravo tega lista. 35

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadno po 2 1/2 %, proti triletnemu odplačilu po 3 1/2 %. Obresti se pripisujejo h kapitalu.

1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj priležalo.

Za nalaganje po polici se pošlje hranilne položnice (97.978) na upravnistvo. Katal davnica plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

le članom in sicer na vknjižbo proti posilni varnosti po 5 1/2 %, na vknjižbo oploh po 5 1/2 %, na vknjižbo in poročitve po 5 1/2 %, in na osebn kredit po 6 1/2 %. Nadležno upravnistvo pa nastave vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnice brezplačno, stranka plača le koliko.

se vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsake sobote od 9. do 12. ure dopoldne izveniš pravnike. V uradnih urah se sprejemajo in izplačuje denar.

Uradne ure

in počinje prejemanje vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Pojasnila se dajajo

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)